

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

BBus Miloslava Antoni

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Efektivnost účelových dotací ve vybraném regionu

Vedoucí diplomové práce

Ing. Zdeněk Kučera, PhD.

Autor

BBus Miloslava Antoni

2012

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Miloslava ANTONI**
Osobní číslo: **E10441**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Efektivnost účelových dotací ve vybraném regionu.**
Zadávající katedra: **Katedra ekonomiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Zjištění efektivity jednotlivých druhů účelových dotací zemědělství ve vybraném regionu.

Osnova práce:

1. Zpracování literárního přehledu v oblasti účelových dotací v zemědělství
2. Posouzení jednotlivých účelových dotací zemědělských podniků ve vybraném regionu.
3. Analýza jednotlivých efektů ovlivněných vynaložením účelových dotací v zemědělství ve vybraném regionu.
4. Celkové zhodnocení efektivity vynaložených prostředků, případné návrhy na opatření.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Synek, M. a kol.: Manažerská ekonomika. Praha, Grada, 2007.
Střeleček, F. a kol.: Vliv dotací na ekonomickou situaci českých zemědělských podniků, EF JCU, České Budějovice, 2009.
Kouřilová, J. a kol.: Dotace v zemědělství z hlediska komplexního pohledu s přihlédnutím k ekologickému zemědělství, Brno, CERM, 2009.
MZe: Zelená zpráva, Praha, MZe, 2009.
časopisy: Zemědělská ekonomika, Hospodářské noviny, od ročníku 2009.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Zdeněk Kučera, Ph.D.
Katedra ekonomiky

Datum zadání diplomové práce: 18. února 2011

Termín odevzdání diplomové práce: 29. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (25)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 10. března 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Efektivnost účelových dotací ve vybraném regionu“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Chotýčanech 27. 04. 2012

.....
BBus Miloslava Antoni

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Ing. Zdeňku Kučerovi, PhD. za odbornou pomoc, cenné rady a připomínky při zpracování diplomové práce. Současně děkuji Ing. Drahoslavě Brabcové za součinnost, potřebné informace a věnovaný čas.

Dále bych ráda poděkovala i mé rodině za podporu a pochopení, které se mi z jejich strany dostalo během mého studia.

Obsah

1. ÚVOD.....	3
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	5
2.1 VZNIK A VÝVOJ REGIONÁLNÍ STRUKTURÁLNÍ POLITIKY	5
2.2 REGIONY PRO REGIONÁLNÍ POLITIKU	8
2.3 CÍLE REGIONÁLNÍ POLITIKY	9
2.4 STRUKTURÁLNÍ FONDY A FOND SOUDRŽNOSTI	10
2.5 VÝVOJ ZEMĚDĚLSTVÍ V ČR.....	11
2.6 ZEMĚDĚLSTVÍ V ČR.....	15
2.7 DOTACE	17
2.7.1 Druhy dotací	18
2.7.2 Struktura dotačních zdrojů	20
2.7.3 Platební agentura	21
2.7.4 Základní dotační nástroje v ČR	21
2.7.5 Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 (PRV).....	24
2.7.6 Operační program rybářství na období 2007 – 2013.....	35
2.7.7 Společná organizace trhu	36
2.7.8 Národní dotace	36
2.7.9 Podpůrný a garanční lesnický fond	37
2.7.10 Dobíhající a ukončené dotace.....	37
3. CÍL A METODIKA PRÁCE	38
3.1 CÍL PRÁCE	38
3.2 METODIKA PRÁCE	38
3.2.1 Vlastní metodika	38
3.2.2 Zpracování dat.....	39
3.2.3 Regresní funkce.....	39
4. PRAKTICKÁ ČÁST	41
4.1 CHARAKTERISTIKA ZEMĚDĚLSTVÍ V JIHOČESKÉM KRAJI.....	41

4.1.1 LFA v Jihočeském kraji.....	43
4.1.2 Agroenvironmentální opatření v Jihočeském kraji.....	48
4.1.3 Top-up v Jihočeském kraji	60
5. ZÁVĚR	63
6. SUMMARY	66
7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	68
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	
SEZNAM PŘÍLOH.....	
PŘÍLOHY	

1. Úvod

Jako téma diplomové práce bylo zvoleno „Efektivnost účelových dotací ve vybraném regionu“. Zemědělská výroba je i s navazující výrobou potravinářskou jedním z tradičních odvětví národního hospodářství a je jeho nedílnou součástí. České zemědělství má za sebou stoletími prověřenou tradici, která nejenže zaručovala kýženou soběstačnost národa v základních potravinách, ale i tento středoevropský kout světa proslavila v zahraničí. V agrárním exportu se dlouhodobě uplatňují především komodity mléko, živá zvířata, obiloviny, cukr a slad.

České zemědělství a související obory prošly od roku 1989 zásadní proměnou související s adaptací na ekonomickou realitu a její postupný vývoj. Zásadní byla příprava na vstup ČR do Evropské unie a období po vstupu, kdy se sektor musí přizpůsobovat nejen podmínkám panujícím na jednotném trhu EU, ale současně i podmínkám globalizujících se trhů.

Poprvé v historii České republiky je díky jednotnému trhu EU český zemědělský sektor vystaven přímé konkurenci z dalších 26 států. Podmínky pro hospodaření, včetně podpor z rozpočtu EU a z národních rozpočtů, však zdaleka nejsou srovnatelné mezi jednotlivými členskými státy a ztěžuje to rozvoj zemědělství a souvisejících oborů v ČR. Obchod se zeměmi EU tvoří drtivou většinu mezinárodní obchodní výměny ČR, společný trh EU rozhodujícím způsobem ovlivňuje národní trh v ČR.

Vstupem do EU v květnu roku 2004 získala ČR možnost čerpat každoročně významné objemy finančních prostředků na podpory poskytované do zemědělství. S ohledem na postupný náběh přímých plateb bude objem těchto prostředků až do roku 2013 narůstat, další vývoj bude ale záviset na výsledcích jednání o reformě rozpočtu EU a reformě společné zemědělské politiky EU.

Zemědělství dnes již neslouží pouze výrobě potravin, ale přebírá na sebe i důležité společenské a ekologické funkce. Zemědělská činnost je nedílnou, ne-li esenciální složkou venkovského prostoru, který si zaslouží péči a podporu. Zemědělci jsou k těmto

podobným a pro veřejnost i životní prostředí prospěšným činnostem vedeni i celou škálou dotačních nástrojů, ať již národních či evropských.

Zemědělské podniky obhospodařují více jak polovinu území ČR. Musí obstat ve funkci výrobní, ekonomické, ekologické, sociální, politické či estetické. Do jaké míry tyto funkce úspěšně zvládnou, závisí nejen na atraktivitě podniku, ale i na mnoha okolnostech a míře podpory zvenku. Nápomocí a nástrojem dosažení těchto stanovených cílů jsou dotace.

Dotace by neměly sloužit pouze k zajištění vyšší produkční schopnosti, ale měly by zajišťovat naplnění dalších obecně prospěšných cílů. Zajištění vyšší zaměstnanosti v problematických regionech, snahy o vyšší kvalitu produkce, údržbu a ochranu venkovské krajiny, implementaci ekologických postupů, atp.

Podstatou dotací je dosažení takového ekonomického a sociálního stavu, při němž by poskytování dalších dotací již nebylo nutné. Dotace jsou tedy v tomto smyslu sebedestruktivní, protože by měly vést ke stavu bez dotační potřeby. Tomu odpovídají dlouhodobé plány předpokládající postupné snižování rozsahu dotací. V současnosti lze říci, že jsou naši zemědělci na dotacích „závislý“. Dotace mají strategickou roli, jak po stránce stanovení rámcových podmínek zemědělské činnosti a její konkurenceschopnosti, tak ve vztahu obyvatelstva k odvětví a zásobování produkty. V případě jejich výpadku, by mohlo dojít k nedostatku potravin a postupně i k růstu cen.

Zemědělství je jeden z resortů, kam plyne značný objem finančních prostředků ze státního rozpočtu a to formou dotací. Naskýtá se zde otázka, zda jsou takto vynaložené finanční prostředky efektivní?

2. Literární rešerše

Evropská unie není pouze sdružením národních států. Svoji roli v procesu evropské integrace mají i regiony členských zemí. Jedním z důležitých pilířů Společenství je proto Politika hospodářské a sociální soudržnosti (neboli kohezní či regionální politika).

Zaměřuje se na vyrovnání hospodářských a sociálních rozdílů mezi jednotlivými regiony (268 regionů ve 27 členských státech), a hraje tak zásadní roli při budování jednotného trhu. Kohezní politika je v současnosti umocněna na jednu stranu vznikem jednotné měny omezující možnost členských států eurozóny ovlivňovat ekonomiku prostřednictvím měnových kurzů, na druhou stranu vstupem 12 nových zemí, jejichž příjmy se nacházejí výrazně pod průměrem EU.

2.1 Vznik a vývoj regionální strukturální politiky

Podle Boháčkové, Hrabánkové (2009) je realizace strukturální a regionální politiky orientována na snižování nerovnoměrnosti mezi regiony, posilování jejich hospodářské a sociální soudržnosti a na snižování sociálního napětí.

Politika soudržnosti prošla za dobu své existence významným vývojem. Z politiky zaměřené na podporu regionů postižených útlumem těžkého průmyslu a na zaostalé venkovské regiony bojující o finanční prostředky se vyvinula jedna z nejdůležitějších politik EU, která má Evropě zajistit konkurenceschopnost ve světě a pomoci čelit výzvám 21. století.

Finanční nástroje a iniciativy Společenství existují již od počátku integrace. V roce 1958 vznikl Evropský sociální fond (ESF), o čtyři roky později Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF) a roku 1975 Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR). Na úrovni Evropské komise bylo v roce 1968 zřízeno Generální ředitelství pro regionální politiku.

Vznik politiky soudržnosti se datuje do 70. let, kdy do ES vstoupily státy s méně rozvinutou ekonomikou nebo silnými regionálními disparitami (Velká Británie, Dánsko,

Irsko). Roku 1972 byl přijat dokument, který regionální politiku označil za „zásadní faktor posilování Společenství". Legislativu pro integrovanou regionální politiku, ale zavedl až Jednotný evropský akt (JAE) v roce 1986. Důležitým impulsem pro regionální politiku bylo také rozšíření EU o Řecko, Španělsko a Portugalsko a přijetí plánu na vznik jednotného trhu.

Po přijetí Jednotného evropského aktu došlo k rozvoji politiky soudržnosti ve vztahu k jednotnému vnitřnímu trhu a zaměření na podporu méně rozvinutých oblastí. Hospodářská a sociální soudržnost se stala jedním z cílů Společenství, byly zavedeny základní principy politiky soudržnosti: princip koncentrace, programování, partnerství (komplementarity) a doplňkovosti (adicionality).

V červnu 1988 Evropská rada zdvojnásobila rozpočet strukturálních fondů (68 miliard ECU) a přijala první regulaci, která byla zahrnuta pod politiku soudržnosti.

V roce 1992 byl přijat jeden z nejvýznamnějších dokumentů tzv. Maastrichtská smlouva, která vstoupila v platnost roku 1993. Maastrichtská smlouva zavedla nové nástroje (Fond soudržnosti), instituce (Výboru regionů) a principy (subsidiarita). Po summitu v Edingburghu v prosinci 1992 se rozpočet na fondy opět zvýšil a představoval již třetinu rozpočtu EU, celkem 200 miliard ECU. V roce 1997 zahrnovala „*Agenda 2000*“ rozšíření EU o dalších deset členů, mezi nimiž byla i ČR.

Od března 2000 ovlivňovala politiku soudržnosti hlavně Lisabonská strategie a připravované rozšíření Evropské unie, ke kterému došlo v květnu 2004. Východní rozšíření o 10 států zvýšilo populaci EU o pětinu, HDP ale pouze o 5 procent. Podle statistik byl průměr HDP na obyvatele nových členských zemí pod polovinou průměru unie. Téměř všechny oblasti se mohly ucházet o nejvyšší možnou podporu ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Rozhodnutím Evropské rady z března 1999 se rozpočet Politiky soudržnosti zvýšil na 213 mld. eur a dalších 22 mld. bylo přiznáno novým členům pro období 2004-2006. Program PHARE, který existuje již od roku 1989, doplnil nástroj předvstupních

strukturálních politik (ISPA) a zvláštní předvstupní program pro rozvoj zemědělství a venkova (SAPARD).

Rok 2004 - 2006 je nazýváme vstupním obdobím. Vstup ČR do EU v roce 2004 znamenal pro české zemědělce řadu výhod, zejména ve formě zvýšení příjmů a životní úrovně, vyšších výkupních cen a rozšíření možnosti exportu. Na jednotlivé sektory měl vstup do EU odlišný dopad. Celkově se nepodařilo zastavit trvalý pokles podílu ze zemědělské produkce na celkovém HDP a na zaměstnanosti. Nejdůležitějšími platbami tohoto období jsou přímé platby SAPS, platby Top-Up a platby Horizontálního plánu rozvoje venkova. Na investiční rozvoj zemědělství jsou zaměřeny Operační programy rozvoje venkova. V ČR je možnost čerpat i národních dotací dle „Zásad“ Ministerstva zemědělství.

V období 2007-2013 se České republice nabízí z evropských fondů 26,69 miliardy eur. Pro úspěšné čerpání musí náš stát přidat navíc přibližně 4 miliardy eur, jelikož Evropská unie financuje maximálně 85 % výdajů z aktivit uskutečněných v rámci regionální politiky. Ve finanční perspektivě na období 2007 - 2013 (tzv. finanční perspektiva) bylo na politiku soudržnosti vyčleněno 35,7 % evropského rozpočtu, tedy 347,410 mld. eur. Evropská rada 6. října 2006 přijala „strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost“, které jsou základem nové politiky a stanovují zásady a priority na období 2007-2013.

S posledním rozšířením o Rumunsko a Bulharsko v roce 2007 se v Evropské unii prohloubily ekonomické a sociální nerovnosti - např. nejbohatší region Inner London má 290 % HDP na obyvatele, nejchudší Nord Est v Rumunsku pouze 23 % průměru EU.

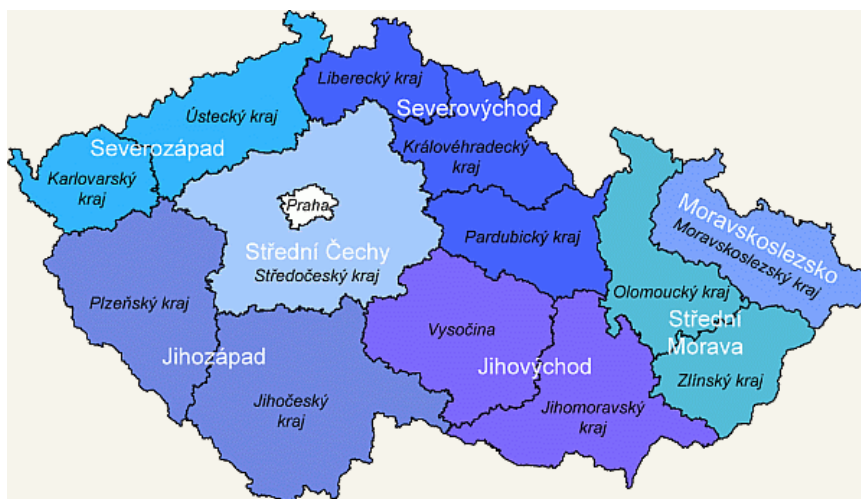
V období 2007-2013 se politika soudržnosti více zaměřuje na koncentraci zdrojů, na nejchudší členské země a regiony, priority ale posouvá i k podpoře růstu zaměstnanosti a inovací. Podle tematických oblastí bude nejvíce prostředků směřovat do dopravy, lidských zdrojů, udržitelného rozvoje, vědy a výzkumu, inovací a informační společnosti.

2.2 Regiony pro regionální politiku

Pro účely efektivního získávání prostředků z evropských fondů byly na území našeho státu zřízeny regiony soudržnosti, které se skládají z jednoho či více českých krajů. Pro statistické monitorování a analýzy ekonomické a sociální situace v regionech byla proto v roce 1988 zavedena jednotná nomenklatura územních statistických jednotek (**NUTS**). Na jejím základě jsou dle počtu obyvatel definovány tři hlavní úrovně regionálního členění území: NUTSI, NUTSII, NUTSIII (Kolektiv MMR, 2007).

Evropská kohezní politika je totiž směřována především do územních celků s počtem obyvatel pohybujícím se mezi 800 tisíci a 3 miliony. Protože české kraje těchto počtů obyvatelstva většinou nedosahují, vznikly regiony soudržnosti - Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jihozápad, Střední Čechy, Moravskoslezsko a Střední Morava vedené regionálními radami regionů soudržnosti. Toto členění na regiony soudržnosti, kterým se říká v souladu s evropskou terminologií také NUTS II, pokrývá celou ČR mimo hlavní město (Kolektiv MMR, 2007).

Obrázek 1 Mapa NUTS ČR

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

Mapa ukazuje skladbu 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II)

Praha převyšuje ekonomickými ukazateli výrazně ostatní části naší republiky, a proto nesplňuje kritéria pro příjem prostředků z finančně nejobjemnějšího cíle politiky soudržnosti Konvergence, jenž je určen na přeměnu ekonomiky méně vyspělých regionů a států Společenství ve výkonnější a přibližování úrovně rozvoje různých částí EU (konvergence=sbližování).

2.3 Cíle regionální politiky

V období 2007-2013 sleduje regionální politika tři cíle, k jejichž dosažení má v evropském střednědobém rozpočtovém rámci (tzv. finanční perspektiva) prostřednictvím strukturálních fondů Fondu soudržnosti vyčleněno 347 miliard eur:

Cíl Konvergence: podpora hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele nižším než 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Dále jsou k čerpání z tohoto cíle způsobilé státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Tento cíl je financovaný z ERDF, ESF a FS a v České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl. m. Prahy.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: podpora regionů na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence. Tento cíl je financovaný z ERDF a ESF a v České republice pod něj spadá Hl. m. Praha.

Cíl Evropská územní spolupráce: podpora přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Dále je podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl je financovaný z ERDF a v České republice pod něj spadají všechny regiony (Kolektiv MMR, 2007).

2.4 Strukturální fondy a Fond soudržnosti

Politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) je naplňována prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Strukturální fondy (SF) jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony např. venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídké osídlené oblasti a pohraniční regiony. Existují dva strukturální fondy:

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF): podporovány jsou investiční (infrastrukturní) projekty, jako např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavby poldrů a úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizace systému krizového managementu apod.

Evropský sociální fond (ESF): podporovány jsou neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty, jako např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajícím OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.

Fond soudržnosti (FS) neboli Kohézní fond je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Podobně jako u ERDF jsou z něj podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, avšak jen se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a ochranu životního prostředí (Kolektiv MMR, 2007).

2.5 Vývoj zemědělství v ČR

Vývoj zemědělství v 19. Století byl obdobný jako v ostatních zemích západní Evropy. Přerůstání feudálního velkostatku ve velkostatek kapitalistický cestou hospodářských reforem uskutečňovaných státem, tzv. pruskou cestou (duální struktura: latifundie, dvory o průměrné velikosti 100-200 ha zemědělské půdy, kapitalistické statkářské podniky s výměrou 50-100 ha, 73 % všech zemědělských podniků – malorolníci do 5 ha zemědělské půdy). Vysoká úroveň zemědělské výroby Čech a Moravy v rámci Rakousko-Uherska. Rozšířené zemědělské úvěry i pojištění. V roce 1918 vznik samostatného Československa - první pozemková reforma (převedení půdy, která byla v držení cizí šlechty, do rukou českého národa), zábor se týkal 28,6 % zemědělské půdy. Ve 30. letech ukončení celého procesu. Hospodařilo 1 081 tisíc zemědělských podniků, z toho 70 % podniky s výměrou do 5 ha. Na druhé straně vzniklo 1 637 nových zbytkových statků, v Čechách byla jejich průměrná výměra 78,3 ha, na Moravě a ve Slezsku 93,6 ha. Propojování s potravinářským průmyslem, družstevnictví: odbytová, zásobovací a skladištní družstva. V období okupace direktivně řízené hospodářství. V roce 1945 poválečná obnova a pozemkové reformy. První etapou (1946-47) byl konfiskován majetek fašistů, zrádců a kolaborantů. Druhou etapou (1947-49) byly revidovány úpravy pozemkového vlastnictví z r. 1919, max. výměra 50 ha veškeré půdy. Následoval Hradecký program (1947) - navržen zákon o třetí „nové“ pozemkové reformě, který obsahoval změny v úpravách vlastnických práv k půdě (vymezena první východiska kolektivizace zemědělství po roce 1948). V období kolektivizace zemědělství 1949-1960 „půda patří těm, kteří na ní pracují“. Státem zabrána veškerá zemědělská půda, na které vlastníci nebyli a půda nad 50 ha.

Zásadní změnou agrární struktury byl zánik rolnických a selských hospodářství - jednotná zemědělská družstva, státní statky, služby pro zemědělství. Podpora i v ekonomické oblasti: administrativně distribuční systém, centrálně direktivní systém řízení založený na ukazatelích státního plánu - výrobní i finanční ukazatele. Rok 1967-1989 dva vnitřní cíle: zajistit plnou soběstačnost ve výrobě potravin mírného pásma a zachovat nízkou hladinu maloobchodních cen potravin. Založena odlišná koncepce hospodářské politiky státu v zemědělství - odlišná konstrukce cen a doplňkových nástrojů podpory v porovnání s ostatními odvětvími, základem centrálně stanovené jednotné nákupní ceny (Prof. Ing. V. Bečvářová, CSc., 2001).

Zemědělská politika v ČR od počátku ekonomické reformy v roce 1989 prodělala několik zásadních změn, než byla zformována do současné podoby (Kolektiv MZE, 2004).

V počátcích reformy (1991-1994) byla zemědělská politika orientována zejména na podporu zakládání farem individuálních farmářů a na transformaci vlastnických vztahů k zemědělskému majetku (restituce zemědělského majetku, transformace zemědělských družstev a privatizace státních statků). Cílem bylo obnovit tradiční formu zemědělského podnikání založeného na rodinných farmách. Hlavními nástroji byly přímé investiční dotace a bezúročné půjčky na pořízení zemědělského majetku začínajícími farmáři (Kolektiv MZE, 2004).

V dalším období (do r. 1997) bylo hlavní snahou agrární politiky stabilizovat podnikatelskou strukturu vzniklou na základě transformačních opatření, kdy soukromí farmáři zaujali 25 % obhospodařované půdy a podniky právnických osob hospodařily na zbylých 75 % (zůstal tedy, byť částečně redukován, zachován sektor zemědělských družstev a jejich nástupnických obchodních společností). Do centra agrární politiky se tak dostala regulace trhu s hlavními komoditami, zejména s mlékem, jatečným skotem a potravinářskou pšenicí. Stabilita trhu s těmito komoditami byla hlavním faktorem postupného zastavování propadu zemědělské výroby v ČR. Zajišťována byla intervenčními nákupy a subvencovanými exporty prováděnými Státním fondem tržní regulace. Kromě regulace trhu nabylo na aktuálnosti řešení problému nedostatečné

údržby krajiny v méně příznivých oblastech, ve kterých nedotované zemědělství postupně upadalo a vyvstával problém s nezaměstnaností a celkovou degradací těchto oblastí (příkladem byly severozápadní Čechy). Vláda proto zahájila podporu chovu masných plemen skotu a ovcí, pěstování lnu a údržby travních porostů s cílem restrukturalizovat výrobu v těchto oblastech a udržet kulturní ráz krajiny. Tato snaha vyvrcholila v roce 1997, kdy byl přijat zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, jenž kodifikoval podporu méně příznivým oblastem a mimoprodukčních funkcí zemědělství jako jednu ze základních forem zemědělské podpory. Tento zákon mimo jiné institucionalizoval nepřímou podporu zemědělství, kterou od roku 1994 poskytoval ve formě garancí jistiny a dotace úroků Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond. Cílem této podpory byla modernizace zemědělské výroby, zejména zemědělských technologií v živočišné výrobě a mechanizace pro rostlinnou výrobu (Kolektiv MZE, 2004).

Od roku 1998 je hlavním cílem zemědělské politiky zastavení poklesu rozměru a výkonnosti zemědělské výroby, který pokračoval navzdory stabilizačním opatřením politiky předchozí vlády. Zemědělství bylo trvale ztrátové a kumulovaný dluh v letech 1990 – 1998 přesáhl 40 mld. Kč. Základem politiky se stala koncepce pro předvstupní období, která předpokládala etapu revitalizace s cílem stabilizovat hospodářskou situaci zemědělských podniků a etapu adaptace začínající rokem 2001 s cílem přiblížit mechanismy politiky nástrojů Společné zemědělské politiky EU (Kolektiv MZE, 2004).

V roce 2001 došlo k celkovému zvýšení výkonnosti zemědělství měřené ukazatelem hrubé zemědělské produkce (v cenách roku 1989) na jednoho pracovníka v zemědělské prvovýrobě z hodnoty 203,8 tis. Kč v roce 1989 na 487,1 tis. Kč v roce 2001, tedy téměř 2,4krát (Kolektiv MZE, 2004).

V roce 2002 byly dány 13. 12. Kodaňským summitem základní podmínky pro zemědělství vstupujících zemí: produkční limity, přímé podpory ze zdrojů EU + možnost navýšení z národních zdrojů, celková výše zdrojů na strukturální podpory, zvýšení přímých podpor do zemědělství ČR.

V dubnu 2003 byla podepsána Přístupová smlouva mezi ČR a EU v Aténách. Nezbytná koncepce agrární politiky ČR: kompatibilní s principy a opatřeními SZP EU a s dalšími opatřeními EU ve vztahu k zemědělství, bezpečnosti potravin, životnímu prostředí a rozvoji venkova. Jednalo se zejména o posílení environmentálních, sociálních a ekonomických principů udržitelného českého zemědělství a venkova (Prof. Ing. V. Bečvářová, CSc.).

Je nutno rozlišovat z časového hlediska pro koncepci zemědělské politiky ČR 3 období:

Vstupní období 2004 – 2006, ve kterém byl ČR uplatňován zjednodušený systém přímých plateb (SAPS) včetně podílu kompenzací v sektoru mléka za snížení intervenčních cen, s možností doplňujících národních přímých plateb a s uplatněním Zásad správné zemědělské praxe, jejichž dodržování je podmínkou poskytování přímých plateb.

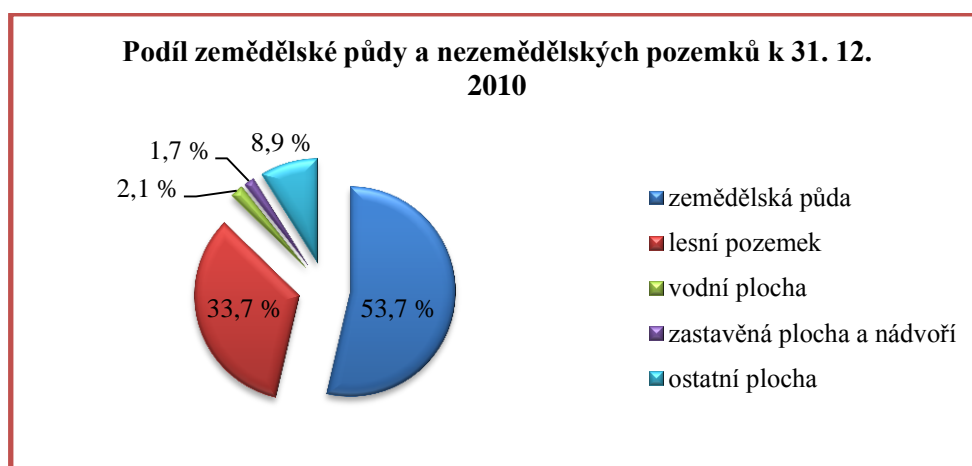
Přizpůsobovací období 2007 - 2010, ve kterém byl transformován systém přímých plateb z předchozího období na reformní systém SPS založený na regionální implementaci, s možností nepovinně uplatňovat komplexní křížové podmínky (cross compliance), poskytování přímých plateb (již od roku 2005) při respektování dohodnutých přechodných období pro povinné části acquis (pro ČR jde o tzv. nitrátovou směrnici) a s uplatňováním dobrovolného systému zemědělského poradenství.

Období 2011 - 2013, tj. období reálného vyrovnání úrovně přímých plateb ČR s EU-15, ve kterém bude uplatňován systém SPS z předchozího období, avšak při působení povinného cross compliance a modulace podpor. Systém zemědělského poradenství zůstává nepovinný (Kolektiv MZE, 2004).

2.6 Zemědělství v ČR

Česká republika je středoevropským státem o celkové rozloze 78 860 km² a s 10,2 mil. obyvateli. Na východě a severovýchodě sousedí se Slovenskou a Polskou republikou, na jihu s Rakouskem a nejdelší hranici má na severozápadě až jihozápadě se Spolkovou republikou Německo. Z celkové plochy území leží jen 39 % v nadmořské výšce pod 400 m n. m. V evropských poměrech má charakter horské až podhorské oblasti.

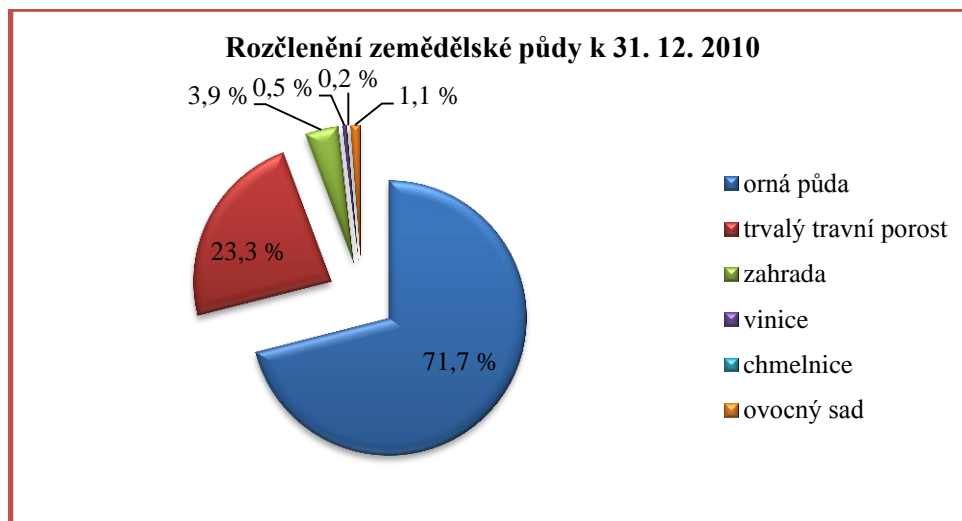
Graf 1: Podíl zemědělské půdy a nezemědělských pozemků k 31. 12. 2010

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální – Souhrnné přehledy o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí ČR

Česká republika má 4 264 tis. ha zemědělské půdy (3 515 tis. ha dle evidence registru půdních bloků (LPIS), září 2005), zaujímající přibližně polovinu (53,7 %) celkové rozlohy státu. Na jednoho obyvatele připadá 0,42 ha zemědělské půdy, z toho 0,30 ha půdy orné, což je přibližně evropský průměr. Více než třetinu půdního fondu ČR tvoří lesní pozemky. Od roku 1995 ubylo 15 tis. ha zemědělské půdy, oproti tomu výměra lesní půdy vzrostla o 16 tis. ha (Kolektiv MZE, 2010).

Graf 2: Rozčlenění zemědělské půdy k 31. 12. 2010

Zdroj: ČSÚ – Souhrnné přehledy o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí ČR

Zatímco výměra orné půdy v posledních deseti letech trvale klesá, výměra pozemků evidovaných v katastru nemovitostí jako trvalé travní porosty se naopak o 71 tis. ha zvýšila. Polovina zemědělského půdního fondu se nachází v oblastech méně příznivých pro hospodaření (tzv. LFA oblasti) a to jsou právě oblasti, kde se zakládání a udržování luk a pastvin podporuje.

Většina zemědělské půdy je nyní ve vlastnictví fyzických a právnických osob. K 31. 12. 2004 bylo ve vlastnictví státu 599,7 tis. ha zemědělské půdy, kterou pronajímá Pozemkový fond ČR. České a moravské zemědělství lze charakterizovat velkou roztržitostí vlastnictví půdy a velkým podílem najaté půdy (90 %) od velkého počtu pronajímatelů. Velikostní struktura podniků se výrazně liší od struktury podniků ve 25 členských zemích Evropské unie. Podniky s více než 50 ha zemědělské půdy totiž zaujímají 92,2 % z celkové výměry obhospodařované zemědělské půdy.

Zemědělská výroba zaměstnávala v roce 2004 přibližně 141 tis. osob a tento počet od začátku 90. let neustále klesá. Podíl pracovníků v zemědělství ve struktuře zaměstnanosti národního hospodářství se snížil na 3,8 % (Programový dokument PRV, 2010).

2.7 Dotace

Pojem dotace definuje hned několik právních předpisů (zákon č. 218/2000, Vyhláška č. 505/2002 a Vyhláška č. 504/2002), které jsou téměř identické. Podle Zákona o rozpočtových pravidlech (zákon č. 218/2000 Sb.) se **dotací** rozumí peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právníckým nebo fyzickým osobám na stanovený účel.

V širším slova smyslu za dotaci můžeme považovat jakoukoli platbu nebo daňovou výhodu přiznanou jednotlivcům v závislosti na jejich osobní situaci, která se poskytuje za podmínek stanovených v zákoně nebo nařízení např. pro nezaměstnané nebo postižené.

Dotací obecně lze považovat poskytnutí určitého množství finančních prostředků z veřejných rozpočtů, na které není právní nárok ze zákona. Přidělena může být obcím, městům, neziskovým organizacím, výzkumným centřům, fyzickým osobám, právníckým osobám a dalším. Správu dotací vykonávají územní finanční orgány (tzn. finanční úřady a finanční ředitelství). Přidělena může být přímo nebo nepřímo. Přímo jsou převedeny finanční prostředky na bankovní účet a nepřímo je provedeno formou prominutí poplatků, zaplacení úroků, či vyplacení podpory zpětně po ukončení projektu.

Podle Kouřilové, Kopty, Pšenčíka (2009) jsou dotace nositelem:

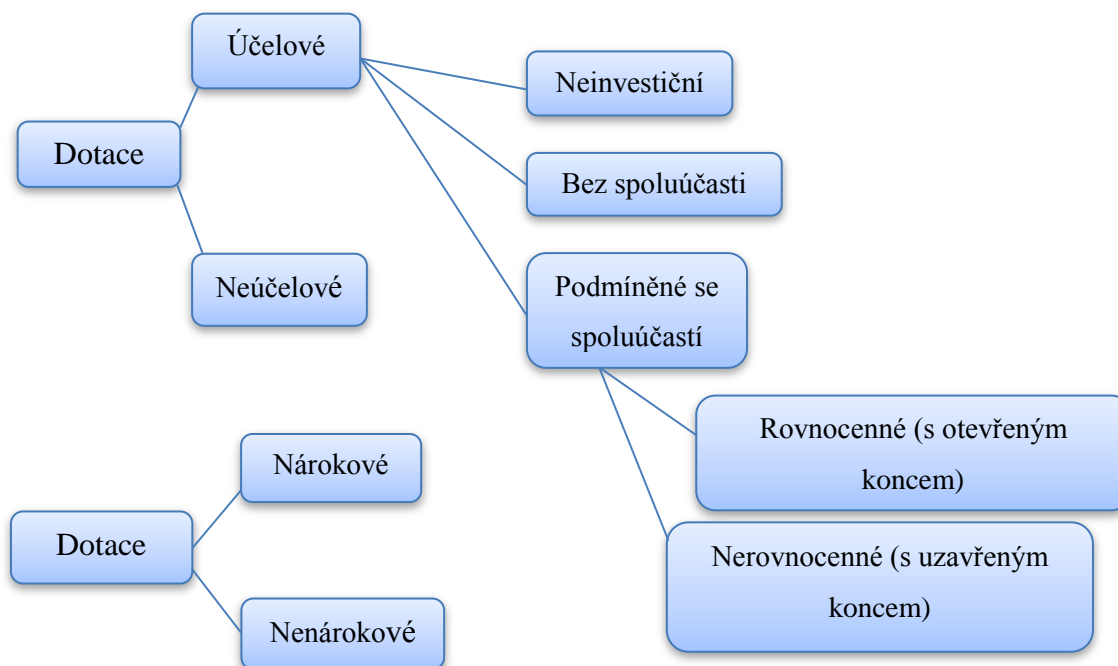
- strategických opatření k minimalizaci negativních dopadů socioekonomického prostředí na přírodní prostředí v konkrétních oblastech;
- přeměny struktury výroby;
- rozvoje multifunkčních aktivit subjektů zemědělské prvovýroby, zlepšení sociálních atributů;
- rozvoje indikátorů hodnocení trvale udržitelného rozvoje venkova.

Dotace jsou záležitostí finančních transferů, společenskou a ekonomicko politickou (Kouřilová, Kopta, Pšenčík 2009).

2.7.1 Druhy dotací

Dotace dle Pekové (2004) a Provazníkové (2007) lze členit podle různých hledisek, např. podle účelovosti, nárokovosti, investičnosti a spoluúčasti na financování výdajů. Druhy dotací vystihuje obrázek 2.

Obrázek 2: Druhy dotací

Zdroj: Peková (2004), Provazníková (2007) vlastní zpracování

Základní rozdělení dotací je podle **účelovosti**, a to jsou dotace účelové neboli specifické a neúčelové (všeobecné):

- **účelové dotace (specifické)**

Tyto dotace jsou poskytovány na předem daný účel a žadatel zodpovídá za jejich využití k danému účelu.

Účelové dotace lze dále dělit podle **investičnosti** na dotace investiční, tak i na dotace neinvestiční:

- **investiční dotace**

Jinak nazývané dotace kapitálové, či v praxi tzv. tvrdé projekty. Nejčastěji se jedná o stavbu nového objektu nebo rekonstrukci starého. Hodnota tohoto objektu se zvyšuje a dochází k jeho zhodnocení v rámci účetnictví.

- **dotace neinvestiční**

Toto jsou dotace v praxi nazývané měkké projekty, které jsou použity na opravy nebo udržování objektů. Hodnota těchto objektů se nenavyšuje.

Podle spoluúčasti na financování výdajů jsou dotace se spoluúčastí a dotace podmíněné spoluúčastí:

- **dotace bez spoluúčasti**

Jsou to dotace, které představují určitou pevnou částku. Žadateli je poskytnuta na předem stanovený účel, ale bez ohledu na to, zda žadatel poskytne sám prostředky na tento účel. Také lze takto poskytovat i neúčelové dotace.

- **dotace podmíněné spoluúčastí**

U těchto dotací musí žadatel sám poskytnout určité finanční prostředky na celkovou vynaloženou částku.

Dotace podmíněné se spoluúčastí lze dále dělit **dle rovnocennosti** na rovnocenné podmíněné účelové dotace a nerovnocenné podmíněné účelové dotace:

- **rovnocenné podmíněné účelové dotace**

Pokud se např. obec a stát podílí na financování služby rovnocenným stanoveným procentuálním podílem, nazýváme tyto dotace rovnocenné podmíněné účelové. Také se nazývá dotací s otevřeným koncem, kdy výška dotace závisí pouze na činnosti obce. Tyto dotace jsou vhodné na redukci externalit.

- **nerovnocenné podmíněné účelové dotace**

V případě, že částka, kterou poskytne stát v rámci dotace je fixně daná bez ohledu na to, kolik obec použije na dané služby ze svých zdrojů, nazýváme dotace nerovnocenné podmíněné účelové.

- **neúčelové dotace (všeobecné)**

Použití těchto dotací je zcela v kompetenci žadatelů, kteří ji obdrží na základě stanovených kritérií.

Účelové i neúčelové dotace mohou být použity na financování jak běžných, tak i kapitálových výdajů.

Další dělení dotací je **podle nárokovosti** a to na dotace nárokové a dotace nenárokové:

- **dotace nárokové**

Nárokovou dotaci lze chápat jako dotaci, která je svázána s určitou veřejnou službou, kterou daná obec vykonává. Tyto dotace jsou poskytovány veřejným rozpočtům. Plní funkci několika veřejných služeb (dotace na sociální dávky, na vybraná zdravotnická zařízení, na domovy důchodců, dotace na ústavy sociální péče, financování základního školství, přenesený výkon státní správy).

- **dotace nenárokové**

Pokud se o dotaci musí žádat a splnit přitom určitá kritéria, mluvíme o nenárokové dotaci a žádost nemusí být uspokojena (Eliáš, 2010). Získání těchto dotací závisí na řadě faktorů a to např. na objemu finančních prostředků státu, na vlastních zdrojích žadatele a jejich zadluženosti, na regionální politice státu aj. Tyto dotace mají převážně investiční charakter.

2.7.2 Struktura dotačních zdrojů

Dotační zdroje lze v ČR rozdělit na dvě základní skupiny podle zdroje finančních prostředků. Po vstupu ČR do EU jsou zemědělcům nabízeny evropské dotační programy většinou částečně kofinancované ze státního rozpočtu ČR, které jsou vhodně

doplněny národními dotačními programy a plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR. Evropské dotační programy spolu s národními doplňkovými platbami administruje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond (SZIF).

2.7.3 Platební agentura

Státní zemědělský intervenční fond je akreditovanou platební agenturou - zprostředkovatelem finanční podpory z EU a národních zdrojů. Dotace z EU jsou v rámci SZP poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2007-2013) také Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). PRV, který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP), Operační program rozvoje venkova a multifunkční zemědělství (OPRVMZ).

V rámci SZP se v EU uplatňují tři zásady - společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze zemí Unie na úkor vnější konkurence a finanční solidarita - financování ze společného fondu, do kterého všichni přispívají.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplacených zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje PRV, který byl spuštěn v roce 2007. Stejně nezanedbatelnou finanční pomocí jsou pak rovněž tržní opatření Společného evropského trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání (SZIF, 2012).

2.7.4 Základní dotační nástroje v ČR

Přímé platby

Přímé platby zahrnují jednotnou platbu na plochu, oddělenou platbu na cukr a rajčata a národní doplňkové platby (Top-Up) sloužící k dorovnání jednotné platby na plochu na úroveň starých členských států EU. Žádosti o tyto podpory jsou podávány formou tzv. jednotné žádosti každoročně do patnáctého května.

Jednotná sazba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

Podle Evropského účetního dvora (Evropský účetní dvůr, 2011) režim jednotné platby (SAPS) je klíčovým prvkem reformy společné zemědělské politiky z roku 2003. Jeho cílem je motivovat zemědělce, aby lépe reagovali na tržní poptávku a zároveň podpořit jejich příjmy. V současné době je režim jednotné platby uplatňován v 17 z 27 členských států EU a výdaje v rámci tohoto režimu v roce 2009 dosáhly přibližně 28,8 miliardy EUR. Belgie, Dánsko, Německo, Irsko, Itálie, Lucembursko, Rakousko, Portugalsko, Švédsko a Spojené království zavedly režim jednotné platby v roce 2005. Španělsko, Francie, Nizozemsko, Finsko a Řecko zavedly jednotnou platbu o rok později. Pro nové členské státy, které přistoupily k EU až v roce 2004 a 2007, platí specifická pravidla. V roce 2007 byla zavedena jednotná platba ve Slovinsku a Maltě. Bulharsko, ČR, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Rumunsko, Polsko a Slovensko využily možnosti, která jim povoluje zavést platbu do roku 2013. V meziobdobí uplatňují zjednodušený režim jednotné sazby na SAPS. Zemědělci se mohou rozhodnout, co chtějí produkovat, přičemž jim bude zaručena stejná výše podpory nezávisle na tom, co produkují. Díky tomu se mohou lépe přizpůsobit poptávce.

Národní doplňkové platby (Top-Up)

Národní doplňkové platby (Top-Up) k přímým podporám jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR a slouží k dorovnání vybraných komodit, které byly zjednodušením plateb v systému jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) znevýhodněny oproti plnému systému přímých podpor v původních tzv. starých zemích EU.

V období 2004 - 2006 byly platby Top-up vypláceny plně ve vazbě na produkci, tj. ve formě druhé skupiny přímých plateb, na sektory, které byly zjednodušením plateb v systému jednotné platby na plochu (SAPS) ohroženy oproti plnému systému přímých podpor. K cílenému dorovnání byl určen i sektor chovu skotu, ovcí a koz, kde byly v předchozích letech poskytovány platby na přežvýkavce registrované v ústřední

evidenci přepočtené na velké dobytčí jednotky (VDJ). Platby byly podmíněny plněním tzv. intenzity, tzn. pěstováním krmných plodin na zemědělské půdě, a to minimálně o výměře 1 ha na 1,8 velké dobytčí jednotky. Od roku 2007 se podmínky pro nastavení plateb Top-up změnila novými závaznými vodítky Evropské komise. U přímých plateb v EU je u většiny komodit zapotřebí minimálně částečné oddělení od aktuální produkce, respektive je umožněno poskytovat platbu vázanou na produkci pouze v omezené výši. Tento princip je nutné dodržovat i v rámci plateb Top-up. V roce 2009 byly Top-up ve vazbě na produkci poskytovány na pěstování lnu na vlákno, pěstování chmele, na chov ovcí a koz, na krávy bez tržní produkce mléka a na brambory pro výrobu škrobu. Bez vazby na produkci byly Top-up poskytovány na zemědělskou půdu a dále s historickou vazbou na stav k 31. březnu 2007 na chmel, přežvýkavce a na brambory na výrobu škrobu. Podmínkou poskytnutí platby Top-up je obdržení platby na SAPS (Picková, 2010)

Oddělená platba na cukr (SSP)

Od 1. července 2006 byla v celé EU zavedená nová reformovaná organizace trhů v odvětví cukru. V rámci reformních opatření došlo také k postupnému, výraznému snižování minimální ceny cukrové řepy určené k výrobě kvótového cukru. Aby dotčeným pěstitelům byla nahrazena ztráta příjmů spojená se snižováním grantové ceny cukrové řepy, rozhodlo se v orgánech EU o zavedení kompenzačních opatření, mezi která patří tzv. oddělená platba za cukr. Tato platba představuje typ přímé platby poskytované pěstitelům cukrové řepy v nových členských zemích z prostředků EU. Celkový objem poskytovaných finančních prostředků pro jednotlivé členské země určuje EU, zatímco způsob jejich rozdělování si členský stát určuje sám.

Oddělená platba za rajčata (STP)

S účinností od 1. ledna 2008 je STP začleněna do režimu jednotné platby. Tato dotace je určena pro průmyslové producenty rajčat a to pro pěstitelé rajčat s dalším zpracováním. Měla by udržet ne příliš významnou produkci rajčat v ČR.

2.7.5 Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 (PRV)

Financování z EAFRD je pro ČR realizováno prostřednictvím PRV v rámci čtyř prioritních os (Boháčová a Hrabánková, 2009).

Opatření PRV přispějí k naplnění cílů Lisabonské strategie ve všech jejích oblastech:

- Společnost založená na znalostech;
- Vnitřní trh a podnikatelské prostředí;
- Trh práce;
- Udržitelný rozvoj.

Existence a realizace PRV přispívá k dosažení cílů stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova, tj. k rozvoji venkovského prostoru ČR na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program dále umožňuje vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost ČR v základních potravinářských komoditách. Program také podporuje rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytváří nová pracovní místa, snižuje míru nezaměstnanosti na venkově a posiluje sounáležitost obyvatel na venkově. Program se vztahuje na území ČR a určuje politiku rozvoje venkova v ČR v období 2007-2013.

OSA I

První osa PRV je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství. Prioritní oblastí je modernizace zemědělských podniků, dále pozemkové úpravy a přidávání hodnoty zemědělských produktů.

I.1.1 Modernizace zemědělských podniků

Opatření je zaměřeno na podporu investic, které zlepšují celkovou výkonnost zemědělského podniku za účelem zvýšení jeho konkurenceschopnosti. V živočišné výrobě se konkrétně jedná např. o výstavbu a rekonstrukci stájí, výstavbu jímek apod.

V rostlinné výrobě jsou podporovány např. investice na výstavbu a rekonstrukce skleníků, skladů ovoce a zeleniny či závlahových zařízení. Žadatelem je zemědělský podnikatel.

I.1.2 Investice do lesů

Podpora rozvoje dynamického podnikání v lesnictví, vyšší výkonnosti lesnických podniků, na restrukturalizaci lesnického sektoru a zlepšení ochrany životního prostředí v lesnictví. Podpora bude zaměřena např. na obnovu lesních porostů, investice k pořízení lesnické techniky či rekonstrukce lesnické infrastruktury např. lesních cest a další. Žadatelem je fyzická nebo právnická osoba hospodařící v lesích.

I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Opatření je zaměřeno na podporu výkonnosti zpracovatelských podniků a na rozvoj inovací. Podpora je zaměřena na hmotné a nehmotné investice, které se týkají zpracování, uvádění na trh, vývoje nových produktů, procesů a technologií. Žadatelem je výrobce potravin nebo surovin uvedených v příloze I Smlouvy o založení ES.

I.1.4 Pozemkové úpravy

Opatření je zaměřeno na řešení problematiky vlastnických vztahů pozemkové držby, nedostatečné zemědělské infrastruktury či absence prvků ekologické stability v krajině. Při provádění pozemkových úprav dochází k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků všech vlastníků půdy v daném katastrálním území a podle potřeby také k reálnému vytyčení těchto pozemků v terénu. Žadatelem jsou pozemkové úřady.

I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost

V rámci tohoto opatření budou podporovány vzdělávací projekty zaměřené na znalosti jednotlivých opatření osy I a II PRV, zákonných požadavků na hospodaření a na znalosti v oblastech potravinářství, hospodaření v lesích, ochraně přírody a dalších. Žadatelem je fyzická nebo právnická osoba, která má vzdělávání v předmětu činnosti.

I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Opatření je zaměřeno na podporu podnikání začínajících zemědělců do 40 let. Na základě posouzení podnikatelského záměru dostane zemědělec dotaci na zahájení činnosti. Žadatelem je začínající zemědělský podnikatel do 40 let věku, který zahajuje svou zemědělskou činnost poprvé.

I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Toto opatření je zaměřeno na řešení problému nepříznivé věkové struktury zemědělců. Opatření motivuje starší zemědělce po dosažení věku 55 let ukončit aktivní zemědělskou činnost a vytvořit tak prostor pro nástup mladších zemědělců, což může přispět k posílení ekonomické a sociální dimenze trvalé udržitelnosti zemědělství a venkova. Opatření navazuje na opatření I.3.2. Žadatelem je zemědělský podnikatel nad 55 let věku, který nedosáhl věku důchodového.

I.3.4 Využívání poradenských služeb

Cílem tohoto opatření je podpořit zavádění nových výrob, výrobních metod a technologií, které jsou zároveň slučitelné se zájmy zachování a zlepšení krajiny a ochrany životního prostředí. Dotace je určena ke krytí části nákladů při využívání služeb zemědělského poradenského systému, a to především v oblastech dodržování zásad společné zemědělské politiky, zejména cross-compliance, správné zemědělské praxe a dále šetrného způsobu hospodaření v lesích. Žadatelem je zemědělský podnikatel a vlastník nebo nájemce lesa.

OSA II

OSA II je zaměřena na zlepšení životního prostředí a krajiny. Hlavní prioritou je zvýšení biologické rozmanitosti, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajin. Dále se podporuje ochrana vody a půdy (zejména zachování kvalitního přirozeného vodního režimu), v neposlední řadě i snižování emisí skleníkových plynů.

II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)

Toto opatření je zaměřeno na podporu zemědělců hospodařících v oblastech s méně příznivými podmínkami s cílem zachovat venkovskou krajinu, podpořit systémy šetrné k životnímu prostředí, přispět ke stabilizaci venkovského obyvatelstva v těchto oblastech a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů.

Podle programového dokumentu PRV (2010) podpory na opatření „Méně příznivé oblasti“ jsou v ČR vypláceny na travní porosty, mají nejen charakter ekonomicko-sociálních podpor, směřujících k udržení příjmové stability zemědělců hospodařících v horších přírodních podmínkách, ale také povahu restrukturalizačního opatření, které podporuje chov skotu a dalších hospodářských zvířat, využívajících travní porosty.

Platba LFA se poskytuje pouze na travní porosty obhospodařované v těchto oblastech:

- Horské oblasti (oblast typu HA a HB);
- Ostatní méně příznivé oblasti (oblast typu OA a OB);
- Oblasti se specifickým omezením (oblast typu S).

Žadatel musí hospodařit v oblastech LFA na minimální výměře nejméně po dobu 5 kalendářních let.

II.1.2 Platby v rámci oblasti Natura 2000

Toto podopatření je zaměřeno na podporu zemědělců hospodařících v oblastech Natura 2000 a současně v 1. zónách NP a CHKO, s cílem přispět k zachování venkovské krajiny, podpořit systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů. Cílem opatření je pomoci zemědělcům při řešení specifického znevýhodnění vyplývajícího z implementace

evropských směrnic pro soustavu Natura 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku ES.

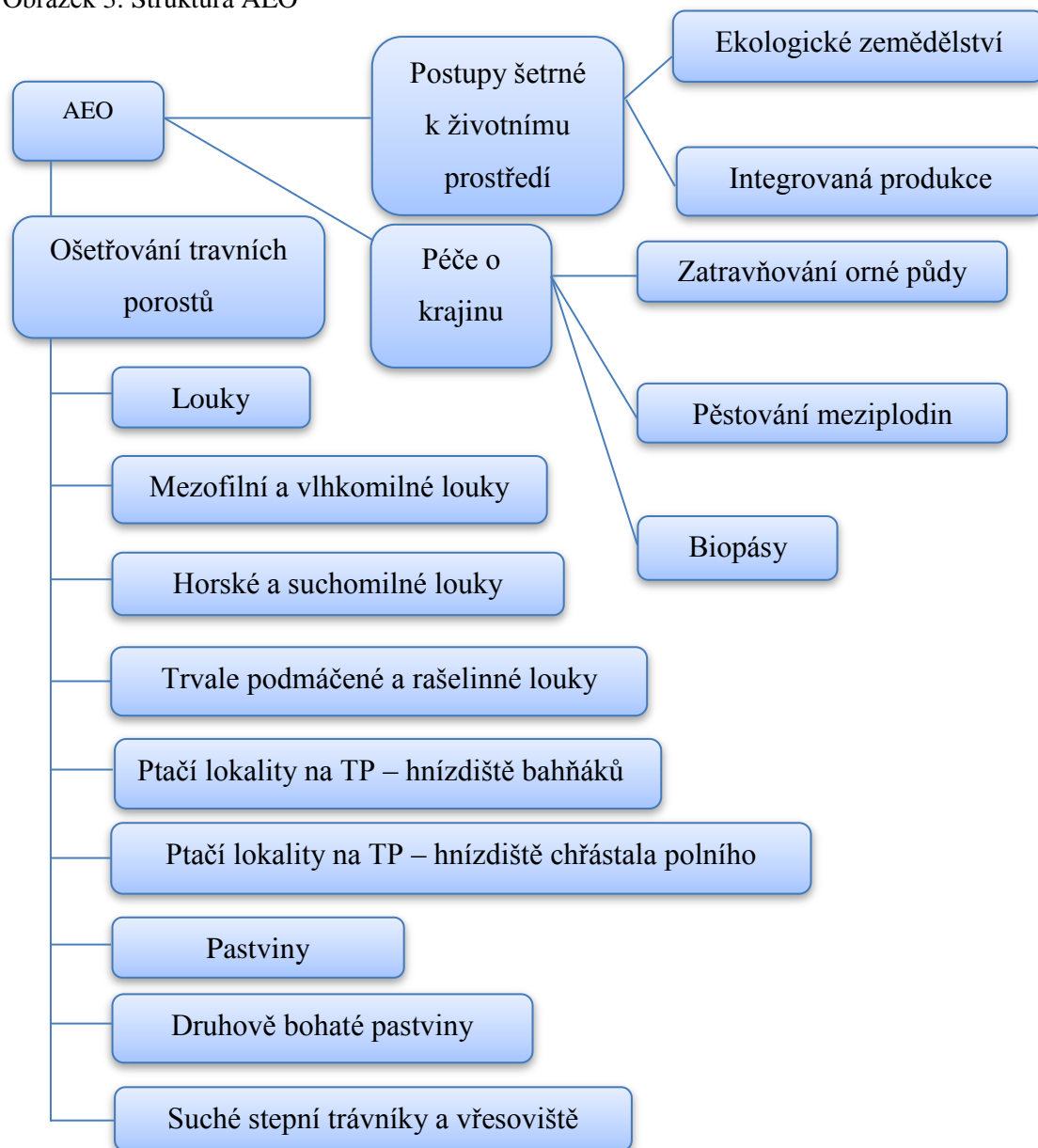
Podle Programového dokumentu PRV (2010) z důvodu obtížných podmínek hospodaření (vzdálenost, náročný terén, nízká produkce biomasy v důsledku zákazu hnojení) existuje hrozba, že zemědělci upustí od hospodaření na loukách a pastvinách v jádrových zónách velkoplošných chráněných území a tyto druhově bohaté travní porosty závislé na zemědělském obhospodařování budou degradovat.

II.1.3 Agroenvironmentální opatření (AEO)

Opatření má za úkol podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Dále podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny.

Základní podmínkou pro poskytování plateb v rámci AEO je uzavření pětiletého závazku a v rámci tohoto závazku každoroční podávání žádosti o poskytnutí dotace, splnění požadavku minimální výměry pro podání žádosti o zařazení a také respektování společných podmínek pro žadatele v AEO jako jsou např. Podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu (zachování krajinných prvků – mezí, teras, stromořadí, atd.). Minimální požadavky na používání hnojiv, Minimální požadavky na používání přípravků na ochranu rostlin a Minimální požadavky na údržbu travních porostů. AEO obsahují 3 podopatření, která se dělí na tituly - Postupy šetrné k životnímu prostředí, Ošetřování travních porostů (základní a nadstavbové tituly) a Péče o krajinu.

Obrázek 3: Struktura AEO

Zdroj: Metodika k provádění nařízení vlády č. 79/2007 Sb. pro rok 2011

II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy

Posílení biodiverzity krajiny rozšířením zalesněných ploch a zlepšení ekologické rovnováhy krajiny. Stabilizace hydrologických a klimatických podmínek v krajině, ochrana půdy a ochrana vod. Zvýšení schopnosti absorpce atmosférického CO₂ a tím přispět ke zmírnění klimatických změn. Jedná se o dlouhodobé opatření, které naplňuje cíle v průběhu životaschopnosti lesního porostu tzn. cca 60 let. V případě kratší doby závazku by hrozilo nedodržení stanovených environmentálních cílů opatření (Programový dokument PRV, 2010).

Podpora změny obhospodařování území zalesněním zemědělské půdy. Toto podopatření umožňuje zemědělcům, popřípadě vlastníkům zemědělské půdy, získat podporu na zalesnění jejich pozemků. Tímto podopatřením se vytváří prostor pro diverzifikaci výroby, která by měla přispět k posílení ekonomické a sociální dimenze trvalé udržitelnosti zemědělství a venkova. Snižuje podíl zornění půdy, a to bez rizika zvýšení podílu neobhospodařované zemědělské půdy. Zalesňování zemědělských pozemků je důležité s ohledem na využití půdy a ochranu životního prostředí. Lesní porosty jsou nejen důležitým zdrojem obnovitelné suroviny, ale i krajinnotvorným prvkem majícím vliv na vodní režim, na ochranu půdy, v menší míře mají i sanitární, rekreační, estetický a kulturní význam (Programový dokument PRV, 2010).

II.2.2 Platby v rámci Natura 2000 v lesích

Zachování stavu přírodních stanovišť chráněných podle evropské legislativy tím, že na vybraných územích bude podporováno zachování současné optimální druhové skladby základních dřevin lesních porostů nebo současného hospodářského tvaru lesa po dobu 20 let.

II.2.3 Lesnicko – environmentální platby

Základní charakteristikou podopatření je důsledné naplňování základní strategické priority Národního lesnického programu (NLP)-obhospodařování lesů podle zásad trvale udržitelného hospodaření.

Ke zvýšení zastoupení melioračních a zpevňujících dřevin (dále jen „MZD“) může dojít zejména při obnově a výchově lesa. Minimální výši MZD při obnově porostu stanoví lesní hospodářský plán nebo osnova jako závaznou povinnost vlastníkov lesa. Tato povinnost trvá do doby zajištění porostu, tzn. obvykle do 7 let věku porostu. Po vypršení tohoto období může u lesních porostů při jejich výchově docházet k vylepšování porostu ekonomicky výhodnějšími dřevinami na úkor zastoupení MZD. Podle lesního zákona (zákon č.289/1995 Sb.) je povinností vlastníků lesů vyhotovovat lesní hospodářské plány nebo osnovy, zpravidla na 10 let. Dvacetiletým plněním podmínek je zaručeno, že vlastník lesa má v tomto období alespoň dva plány nebo osnovy, ve kterých se promítne zachování nebo změna druhové skladby dřevin na daných lesních pozemcích v souladu s podmínkami opatření.

II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Tato podpora umožní snížit rozsah škod způsobených přírodními kalamitami a požáry (Programový dokument PRV, 2010).

Kalamitou se rozumí:

mimořádná opatření nad rámec běžné ochrany a prevence, či běžných technologických postupů, a řešení jejich následků. Tato skutečnost by měla být doložena stanoviskem Lesní ochranné služby nebo jiným prokazatelným způsobem (např. vyhlášením krizových stavů, kalamitních oblastí apod., s následným protokolárním zjištěním škod nezávislým orgánem), případně stanoviskem odborného lesního hospodáře.

Pokud však přes preventivní opatření k přírodní kalamitě nebo požáru dojde, umožní tyto podpory obnovu produkčního potenciálu lesa a jeho funkcí. Podpora je poskytována na ochranná opatření pro zamezení, resp. zmírnění škod způsobených kalamitami v lesích a mimořádná opatření při kalamitách způsobených biotickými činiteli, tj. zejména hmyzími a houbovými škůdci (např. pilatky, kůrovci, obaleči, píd'alky, sypavky apod.) i abiotickými vlivy, rekonstrukci poškozených lesních porostů, obnovu lesa po kalamitních těžbách, provádění preventivních protipovodňových opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích a protierozní opatření

na lesních půdách, odstraňování škod způsobených povodněmi na drobných vodních tocích a v jejich povodích, na lesních cestách, sanace nátrží, erozních rýh a hrazení a stabilizace strží na pozemcích určených k plnění funkcí lesa.

OSA III

Osa III podporuje rozvoj životních podmínek ve venkovských oblastech a diverzifikaci ekonomických aktivit na venkově. Mezi hlavní priority patří: tvorba pracovních příležitostí, podpora využívání obnovitelných zdrojů energie, zlepšení podmínek kvality života ve venkovských oblastech, včetně vzdělávání a informování hospodářských subjektů a v neposlední řadě ochrana kulturních památek (MZE, 2012).

III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Opatření je zaměřeno na výstavbu, modernizaci, nákup budov, strojů, technologie a zařízení sloužící k diverzifikaci činnosti zemědělských podnikatelů směrem k nezemědělským činnostem včetně výstavby decentralizovaných zařízení pro využití obnovitelných zdrojů paliv a energie (bioplynové stanice, kotelny na biomasu, zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv). Žadatelé mohou být zemědělské podnikatelé (MZE, 2012).

III.1.2 Podpora zakládání a rozvoj podniků

Oblastí podpory je drobná výroba, řemesla a služby pro hospodářství a obyvatelstvo. Dále je podpora zaměřena na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie s cílem energetické soběstačnosti venkova a naplnění závazků ČR k dosažení 8 % energie z obnovitelných zdrojů. Žadatelé mohou být podnikatelské subjekty nejmenší velikosti – mikropodniky (MZE, 2012).

III.1.3 Podpora cestovního ruchu

Podpora je určena na vybudování ubytovacích zařízení včetně stravování, sportovních zařízení, půjčoven sportovních potřeb a další turistické infrastruktury v obcích do 2000 obyvatel. Příjemcem podpory může být zemědělský podnikatel,

nezemědělský podnikatel s kratší než dvouletou historií podnikání v oblasti cestovního ruchu, nestátní nezisková organizace a zájmové sdružení právnických osob (MZE, 2012).

III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

Opatření jsou podporovány investice do základní vodohospodářské infrastruktury obcí a ostatní technické infrastruktury. Dále je podporováno budování a obnova místních komunikací, zlepšení vzhledu obcí, zlepšení občanské vybavenosti a pořizování územních plánů. Projekty na výstavbu vodovodů, kanalizací a ČOV mohou být realizovány v obcích do 2000 obyvatel, ostatní projekty v obcích do 500 obyvatel. Žadatelé mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a jejich organizace (MZE, 2012).

III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Podporovány jsou investice spojené s udržováním, obnovou a zhodnocováním nebo využitím kulturního dědictví, jako například kulturních památek, památkově významných území, kulturních prvků vesnic a venkovské krajiny, včetně historických parků, historických zahrad a alejí. Dále je podporováno budování nových stálých výstavních expozic a muzeí s vazbou na místní historii, zajímavosti, kulturní a umělecké aktivity a tradiční lidovou kulturu. Žadatelé mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a jejich organizace (MZE, 2012).

III.3.1 Vzdělávání a informace

Podpora je určena na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení, na venkově v rámci aktivit podporovaných v ose III (tzn. v oblastech diverzifikace činností zemědělské povahy, zakládání a rozvoje mikropodniků, venkovského cestovního ruchu, obnovy a rozvoje vesnic, občanského vybavení a služeb a ochrany a rozvoje kulturního dědictví venkova). Žadatelé mohou být obce, svazky obcí a neziskové organizace s právní subjektivitou. Uživateli bude fyzická nebo právnická

osoba se zájmem zahájení nebo rozšíření podnikání nebo působení na venkově v rámci osy III (MZE, 2012).

OSA IV Leader

OSA IV Leader je osou metodickou a je uskutečňována prostřednictvím realizace cílů jednotlivých opatření os I - III. Hlavním přínosem osy IV Leader je způsob, jakým jsou akce rozvoje venkova realizovány a vzájemně propojeny (MZE, 2012).

Účelem osy IV Leader je především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově. Principy Leaderu jsou pro rozvoj venkova zvláště dobrou metodou, neboť vedou k pozitivním efektům, plynoucím ze spojení různých subjektů, které ve venkovském prostoru působí. Místní akční skupiny, využívající principu Leaderu, nejsou protikladem k místní samosprávě, ale vhodněji doplňují v úsilí o obnovu a rozvoj obcí a přispívají k rozvoji zemědělství a péči o přírodu a krajinu (MZE, 2012).

IV.1.1 Místní akční skupina

V rámci tohoto opatření realizují místní akční skupiny svůj Strategický plán Leader. Podpora je poskytována místním akčním skupinám, které splní kritéria přijatelnosti posuzovaná SZIF, a jsou vybrána Hodnotitelskou komisí, složenou ze jmenovaných expertů. Opatření se realizuje na základě principů Leader (MZE, 2012).

IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

Podporu lze poskytnout na projekty, které jsou v souladu se schváleným Strategickým plánem Leader místní akční skupiny a příslušnými podmínkami opatření programu rozvoje venkova. Projekty k realizaci vybírá na základě předem stanovených bodovacích kritérií místní akční skupina prostřednictvím své výběrové komise. Do bodovacích kritérií musí být jako kritérium zahrnuto uplatňování inovačních přístupů. Výběr projektů Místními akčními skupinami bude probíhat minimálně jednou do roka (MZE, 2012).

IV.2.1 Realizace projektů spolupráce

Podpora bude poskytována na projekty spolupráce mezi územími na národní úrovni nebo nadnárodní spolupráce s cílem povzbudit spolupráci mezi místními akčními skupinami v rámci členských států a na území třetích zemí. Smyslem tohoto opatření je využití příkladů nejlepší praxe k posílení inovačních postupů a přenosu znalostí (MZE, 2012).

2.7.6 Operační program rybnářství na období 2007 - 2013

Operační program rybnářství na období 2007 - 2013 je střednědobý programový dokument, na základě něhož je čerpána podpora pro oblast rybnářství z Evropského rybnářského fondu (EFF) sloužící k prosazování cílů Společné rybnářské politiky ES. Pokrývá oblasti, na které se vztahuje cíl „Konvergence“ (tj. celé území ČR, vyjma hlavního města Prahy).

Jednotlivá opatření v rámci prioritních os OP Rybnářství odrážejí priority strategie v oblasti rybnářství, jejímž globálním cílem je posílení konkurenceschopnosti, udržení stávající produkce ryb a zachování současné úrovně zaměstnanosti v odvětví rybnářství.

Intervence OP Rybnářství mají za cíl posílit domácí poptávku po sladkovodních druzích ryb a výrobcích z nich, a to prostřednictvím marketingových a propagačních aktivit vedoucích ke zvýšení spotřeby sladkovodních ryb. Bude podporována modernizace a rozšíření zpracovatelských kapacit s cílem zvýšit přidanou hodnotu výrobků a zefektivnit výrobu tak, aby pokrývala měnící se poptávku zákazníků. OP Rybnářství počítá s rozsáhlou výplatou kompenzace produkčním rybnářům, kteří budou na rybnících hospodařit šetrným způsobem vyhovujícím požadavkům ochrany přírody. Intervence budou směřovány i do zarybnování vodních toků úhořem. Podporováno bude ověřování výsledků aplikovaného rybnářského výzkumu v praxi a zavádění nových technologií do rybnářských podniků, a to v rámci pilotních projektů. V neposlední řadě bude určitá část prostředků směřovat i do odborných vzdělávacích aktivit odborníků v rybnářství (MZE, 2012).

2.7.7 Společná organizace trhu

Společná organizace trhu se dělí na dva hlavní okruhy, a to rostlinou a živočišnou výrobu. Cílem společné organizace trhu je regulace nabídky výrobků tak, aby nedocházelo k jejímu kolísání (MZE, 2012).

Společná organizace trhu se týká jednotlivých prvovýrobků a výrobků po prvním zpracování. Jde o společné organizace trhu s vínem a společné organizace s čerstvým ovocem a zeleninou.

2.7.8 Národní dotace

Výhradně z národních zdrojů ČR podporuje prostřednictvím řady cílených programů celou řadu potřebných aktivit. Těmito dotačními programy přispívá stát k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru.

V současnosti dochází, v návaznosti na předchozí roky, ke stabilizaci spektra podpůrných programů. Velký důraz se klade na prvky agroenvironmentálního charakteru (např. biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin, budování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách), ale také na programy na podporu ozdravování polních a speciálních plodin (podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu) nebo na programy zaměřené proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat (např. Nákazový fond).

V neposlední řadě jsou to ale také programy, jejichž výsledky a zisk nelze přímo kvantifikovat, a přesto je jejich existence v rámci Národních dotací pro jednotlivé komodity nezbytná. Mezi takové aktivity lze jednoznačně zařadit například podporu včelařství anebo udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

Jde o dotace v zemědělství a potravinářství podle zásad, dotace ve vodním hospodářství a dotace v lesním hospodářství a rybářství (MZE, 2012).

2.7.9 Podpůrný a garanční lesnický fond

Investiční programy podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.

Podpora se poskytuje pouze na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. V rámci podpory jsou otevřeny dva programy, a to program Zemědělec a program Půda.

Cílem Programu Zemědělec je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, kdy příjemce Podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení či technologických celků, přičemž podporovaná investice musí sloužit ke snížení výrobních nákladů, modernizaci či zlepšení jakosti.

Cílem Programu Půda je podpořit nákup nestátní zemědělské půdy, včetně trvalých porostů sadů, vinic, chmelnic, za účelem hospodaření provozování zemědělské výroby na této půdě (MZE, 2012).

2.7.10 Dobíhající a ukončené dotace

- Dotace podle Nařízení vlády č. 505/2000 Sb.
- Energetické plodiny
- Horizontální plán rozvoje venkova 2004 - 2006
- Operační program Zemědělství 2004 - 2006
- Leader ČR
- SAPARD

3. Cíl a metodika práce

3.1 Cíl práce

Cílem mé diplomové práce je zhodnotit efektivnost účelových dotací LFA, AEO a Top-up ve vybraném regionu, kterým je Jihočeský kraj. Hodnocení bude provedeno v časovém horizontu let 2005 - 2010.

3.2 Metodika práce

3.2.1 Vlastní metodika

Primární data a informace k výše uvedené problematice byla získána především z databází Ministerstva zemědělství, Zemědělské účetní datové sítě FADN a konzultacemi se Státním zemědělským intervenčním fondem v Českých Budějovicích.

Hodnoceny jsou zde horské oblasti, ostatní méně příznivé oblasti a oblasti se specifickým omezením typu S. Z agroenvironmentálního opatření byla získána data pro tituly zatravňování, ekologické zemědělství a biopásy. Dále byla získána a hodnocena data v rámci plateb Top-Up a to na podporu chovu přežvýkavců.

Ve snaze kvantifikovat hodnocené dotační tituly byly zvoleny následující indikátory:

- Podíl celkových příjmů z dotačních prostředků (LFA); - cílem analýzy je prokázat hypotézu, že vyplácení prostředků v oblastech LFA postupně zvyšuje závislost podniků na finančních prostředcích z dotací.
- Výměra a počet ekologických zemědělců (Ekologické zemědělství); - cílem analýzy je prokázat hypotézu, že výměra a počet ekologicky hospodařících zemědělců jsou závislé na vyplácení prostředků v oblasti ekologického zemědělství.
- Výměra trvale travních porostů (AEO); - cílem analýzy je prokázat hypotézu, že výměra trvale travních porostů (TTP) je závislá na vyplácení prostředků v oblastech AEO.

- Počty drobné zvěře (biopásy); - cílem analýzy je prokázat hypotézu, že vyplacená výše dotace na biopásy má vliv na celkový počet zajíců v těchto podpořených oblastech.
- DJ přežvýkavců (Top-up Přežvýkavci); - cílem analýzy je prokázat hypotézu, že vyplacená výše dotace Top-up má vliv na DJ
- Intenzita chovu přežvýkavců (Top-Up Přežvýkavci); - cílem analýzy je prokázat hypotézu, že stav dojníc je závislý na výši ceny mléka.

3.2.2 Zpracování dat

Poskytnutá data byla zpracována do tabulek a grafů a následně vyhodnocena. Program Microsoft Office Excel byl použit při zpracování získaných dat pro tvorbu tabulek a grafů. Pro znázornění dat byly použity výsečové, sloupcové a grafy bodové XY.

3.2.3 Regresní funkce

V regresní analýze obecně analyzujeme vztah mezi jednou proměnnou zvanou cílová nebo závislá proměnná, a několika dalšími, které nazýváme nezávislé nebo ovlivňující proměnné. Cílovou proměnnou nazýváme někdy regresand (označujeme ji symbolem Y), nezávislou regresor (označujeme ji X). Vztah reprezentujeme matematickým modelem, což je rovnice, jež svazuje regresand s regresorem a pravděpodobnostní předpoklady, které by měl vztah splňovat. Závisle proměnná je spojena s nezávisle proměnnými funkcí nazývanou regresní funkce, jež obsahuje několik neznámých parametrů. Říkáme, že provádíme regresi závisle proměnné na nezávislých proměnných. Jestliže tato funkce je lineární v těchto parametrech (nemusí být lineární v proměnných), mluvíme o lineárním regresním modelu. Jinak nazýváme model nelineární (Hendl, 2006).

Jestliže graf prokáže lineární vztah mezi proměnnými X a Y, usiluje o zachycení vztahu tím, že body proložíme přímkou. Hledáme tedy přímkou, jež je experimentálním bodům co možná nejbliže. Snažíme se určit takovou přímkou, která bude co nejlépe predikovat y-hodnoty pomocí x-hodnot. Rozdílu mezi naměřenou a predikovanou hodnotou říkáme reziduální hodnota predikce nebo chyba predikce. Rozptýlenost bodů

kolem přímky je charakterizována zbytkovým (reziduálním) rozptylem. Nejčastěji se používá metoda nejmenších čtverců (Hendl, 2006).

Závislost proměnné Y na proměnné X bude zřejmě tím silnější, čím větší bude podíl rozptylu vyrovnaných hodnot na celkovém rozptyle, a tím slabší, čím bude podíl tohoto rozptylu menší.

Sílu závislosti je tedy možné měřit poměrem $I_{yx}^2 = \frac{s_{y'}^2}{s_y^2}$.

Tento poměr se nazývá index determinace.

V případě funkční závislosti nabude hodnoty 1, v případě nezávislosti hodnoty 0.

Čím více se bude blížit jedné, tím se závislost považuje za silnější, a tedy dobře vystiženou zvolenou regresní funkcí.

4. Praktická část

4.1 Charakteristika zemědělství v Jihočeském kraji

Jihočeský kraj je geograficky poměrně uzavřeným celkem, jehož jádro tvoří jihočeská kotlina s Českobudějovickou a Třeboňskou pánví. Na jihozápadě ji obklopuje Šumava, dále pak výběžky Brd, Středočeská žulová vrchovina, Českomoravská vrchovina a Novohradské hory. Nejvyšším místem je šumavský vrchol Plechý (1 378 m n. m.), nejnižším hladina Orlické přehrady (330 m n. m.). Převážná část území se nachází v nadmořské výšce 400 - 600 m n. m.

Podstatnou část hranice kraje tvoří státní hranice s Rakouskem a Německem v celkové délce 323 km, dále sousedí s kraji Plzeňským, Středočeským, krajem Vysočina a Jihomoravským krajem. Příhraniční charakter kraje poskytuje možnosti efektivní přeshraniční spolupráce ve výrobní oblasti i v oblasti služeb spolu s rozvojem cestovního ruchu.

Jihočeský kraj se sídlem v Českých Budějovicích je vymezený územím okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor. Rozlohou 10 057 km² představuje Jihočeský kraj 12,8 % rozlohy ČR a je tak po Středočeském kraji druhým největším krajem. Počtem 623 obcí se Jihočeský kraj řadí na čtvrté místo mezi kraji v rámci ČR.

Jihočeský kraj je dlouhodobě vnímán především jako zemědělská oblast s rozvinutým rybníkářstvím a lesnictvím. Zemědělství, které je tradičním a charakteristickým odvětvím hospodářství tohoto kraje, se významně podílí na údržbě a tvorbě krajiny. Lesní hospodářství plní v kraji významnou ekonomickou, krajinnotvornou a rekreační funkci, která vytváří podmínky pro rozvoj cestovního ruchu. Fenomémem kraje je také rybářství s dlouholetou tradicí.

Zemědělství, lesnictví a rybářství, které je tradičním a charakteristickým odvětvím hospodářství Jihočeského kraje, se významně podílí na údržbě a tvorbě jihočeské krajiny. Má zásadní vliv na zachování venkovského prostoru, obnovu vesnic

a jejich budoucí ekonomický rozvoj. V zemědělství je zaměstnáno 5,4 % ekonomicky aktivních obyvatel Jihočeského kraje. Zemědělství obhospodařuje plochu 492,5 tis. ha zemědělské půdy, která představuje 49 % rozlohy Jihočeského kraje. Mírný pokles výměry zemědělské půdy je přirozený a odpovídá záborům. Výraznějším trendem je úbytek orné půdy a nárůst luk a pastvin. Orná půda zaujímá 316,2 tis. ha (31,4 % rozlohy Jihočeského kraje) a trvalé travní porosty 161,7 tis. ha (16,1 % rozlohy Jihočeského kraje).

V živočišné výrobě se jedná především o chov skotu a prasat. Celkově se zde vytváří zhruba 11 % zemědělské produkce celé republiky. Dlouholetou tradici má v kraji rybníkářství. Celková plocha rybníků, v nichž se chovají ryby, se pohybuje kolem 25 tisíc ha. Vytváří se v nich polovina produkce ryb České republiky, významný je také podíl v chovu vodní drůbeže hlavně kachen a hus.

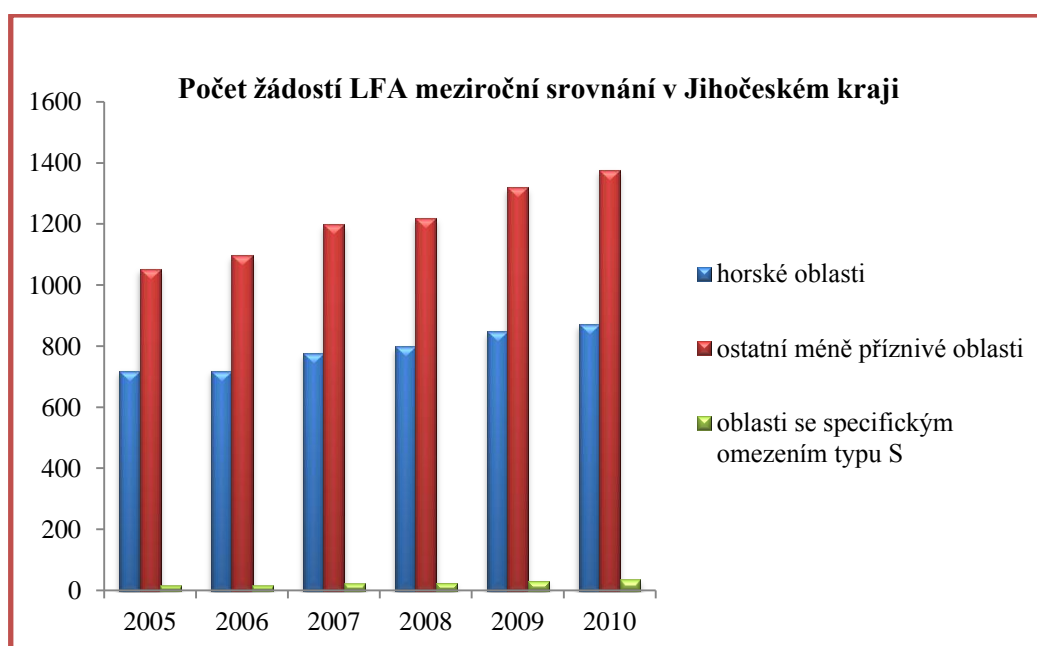
Jihočeský kraj je v rámci ČR jedním z nejrozvinutějších regionů v nabídce agroturistiky a související venkovské turistiky. Při omezování produkce zemědělské výroby je důležitým faktorem nalézání doplňujících příjmů nebo nových pracovních míst v oblasti drobného zemědělství.

V Jihočeském kraji je mimoprodukční zemědělství jedním z perspektivních směrů rozvoje. Hlavními směry mimoprodukčního zemědělství v kraji je výroba biomasy jako zdroje tepelné a elektrické energie a pěstování plodin k produkci bioetanolu a bionafty (Jihočeský kraj, 2011).

4.1.1 LFA v Jihočeském kraji

V rámci Jihočeského kraje řadíme do méně příznivých oblastí všechny vymezené okresy tj. České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice i Tábor. V této kapitole jsou zpracována primární data v časové řadě let 2005 - 2010, které byly získány na regionálním odboru Státního zemědělského intervenčního fondu v Českých Budějovicích. Hodnoceny jsou zde horské oblasti, ostatní méně příznivé oblasti a oblasti se specifickým omezením typu S.

Graf 3: Počet žádostí LFA meziroční srovnání v Jihočeském kraji

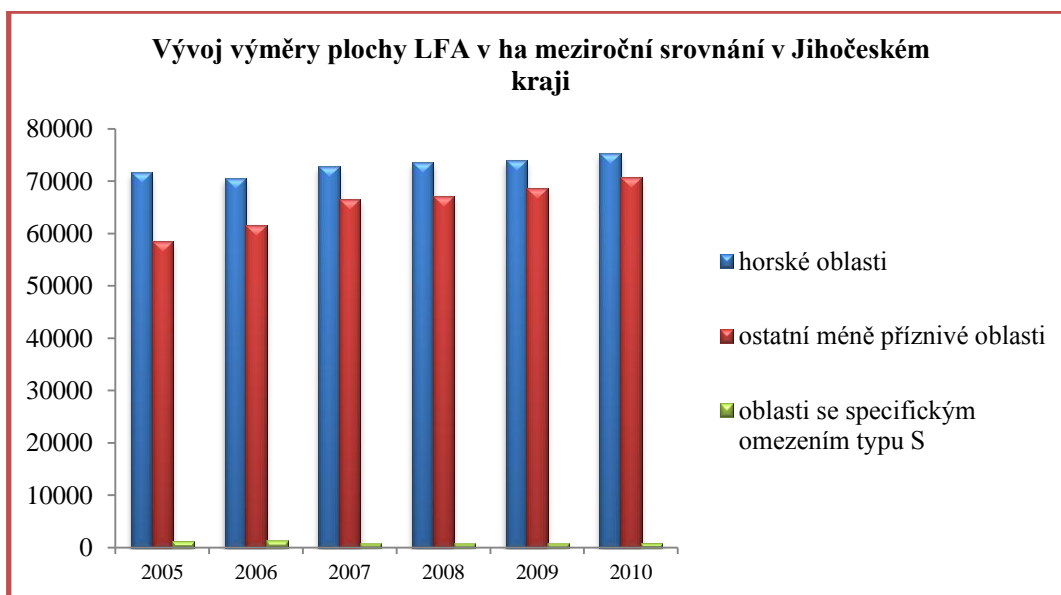
Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Z grafu je patrný pomalý, ale neustálý nárůst žádostí na podporu oblastí LFA. U horských oblastí je tento nárůst 31 % od roku 2005 do roku 2010. U ostatních méně příznivých oblastí to bylo 21 % a u oblastí se specifickým omezením typu S to bylo nejvíce a to 133 %.

V průběhu let je zřejmý, postupný nárůst počtu žádostí a celkové výměry pozemků, na které byly dotace požadovány. Předpokládanými důvody nárůstu podpořené plochy jsou zejména:

- podporu žádají ti, kteří zatravnili části orné půdy a následně požádali o podporu v rámci tohoto opatření;
- podporu žádají ti, kteří v předchozích letech nespĺňovali některé z kritérií způsobilosti;
- opětovné obdělávání opuštěné půdy (Sdružení DHV ČR a kolektiv, 2010).

Graf 4: Vývoj výměry plochy LFA v ha meziroční srovnání v Jihočeském kraji

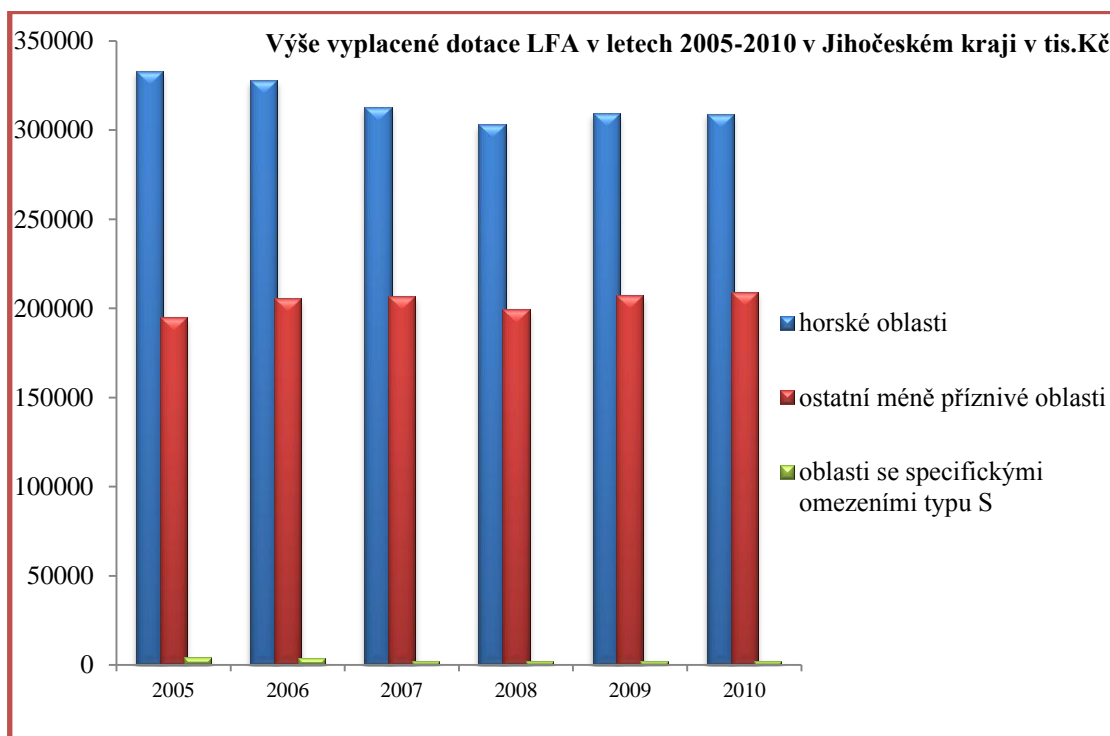

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Z výše uvedených výměr plochy v ha u horských oblastí došlo k zvýšení plochy o 5% za daná období, u ostatních méně příznivých oblastí došlo ke zvýšení plochy o 20 % a u oblastí se specifickým omezením typu S došlo naopak ke snížení plochy, a to o 30 %.

Fyzická výměra podporovaných travních porostů v průběhu hodnoceného období stoupá, a tudíž dochází k jejímu využívání, resp. nedochází k jejímu opouštění. V jednotlivých letech dochází k nárůstu podpořené půdy jak v Jihočeském kraji, tak i v kontextu celé ČR.

Graf 5: Výše vyplacené dotace LFA v letech 2005-2010

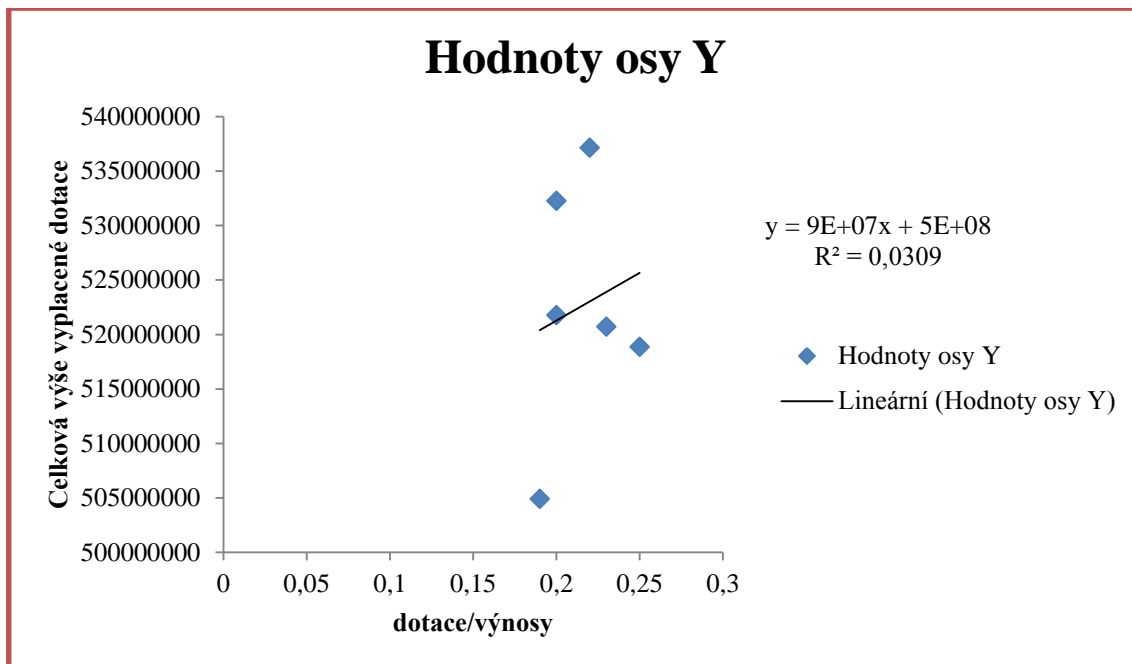

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Z grafu lze odvodit, že celková vyplacená částka pro horské oblasti v roce 2010 klesla o 7 % oproti roku 2005, u ostatních méně příznivých oblastí došlo ke zvýšení o 7 % a u oblastí se specifickými omezeními typu S došlo ke snížení o 41 %.

Sazba dotace pro méně příznivé oblasti v časovém horizontu let 2005 - 2010 má pomalý, klesající charakter. Zásadně se změnila sazba jen v roce 2007, kdy u horských oblastí (HB) klesla téměř o více jak 300 Kč.

Graf 6: Znárodnění vzájemné závislosti mezi celkovou výší dotací poskytovaných na LFA a ukazatelem dotace /výnosy

Zdroj: FADN, vlastní zpracování

Stanovení vlivu plateb LFA na zachování životaschopného společenství je z metodického hlediska spojeno s řadou úskalí, protože stabilitu venkovských společenství ovlivňuje řada dalších faktorů, jakými jsou např. hustota populace, věková struktura, zajištění zdravotní péče a veřejných služeb, dostupnost oblastí, možnosti pracovních míst a bydlení (Sdružení DHV CR a kolektiv, 2010)

Z tohoto důvodu se tedy hodnocení zaměřuje na vliv plateb ve vztahu k životaschopnosti zemědělských podniků, jako jednoho z článků venkovského společenství. Platby LFA slouží v méně příznivých oblastech ke zvýšení příjmů ze zemědělské činnosti. Toto platí zejména pro oblasti typu H, jinými slovy podniky by bez plateb LFA nebyly v dlouhodobém horizontu životaschopné (Sdružení DHV CR a kolektiv, 2010).

Součástí této práce je tak ověření hypotézy, zda mají dotace do znevýhodněných oblastí významný vliv na zvyšování závislosti zemědělských podniků na poskytovaných dotacích. Tato závislost je definována podílem celkových dotací z celkových výnosů.

Koeficient determinace prezentovaného lineárního regresního modelu na úrovni 0,0309 zřejmě vzhledem k malému množství sledování, významný vztah mezi celkovou výší vyplacené dotace LFA a dotací/výnosy neprokázal. Předpokládanou hypotézu vzájemné závislosti množství vyplácených finančních prostředků na oblasti LFA na podílu dotací z celkových příjmů se tedy nepodařilo v tomto případě prokázat.

4.1.2 Agroenvironmentální opatření v Jihočeském kraji

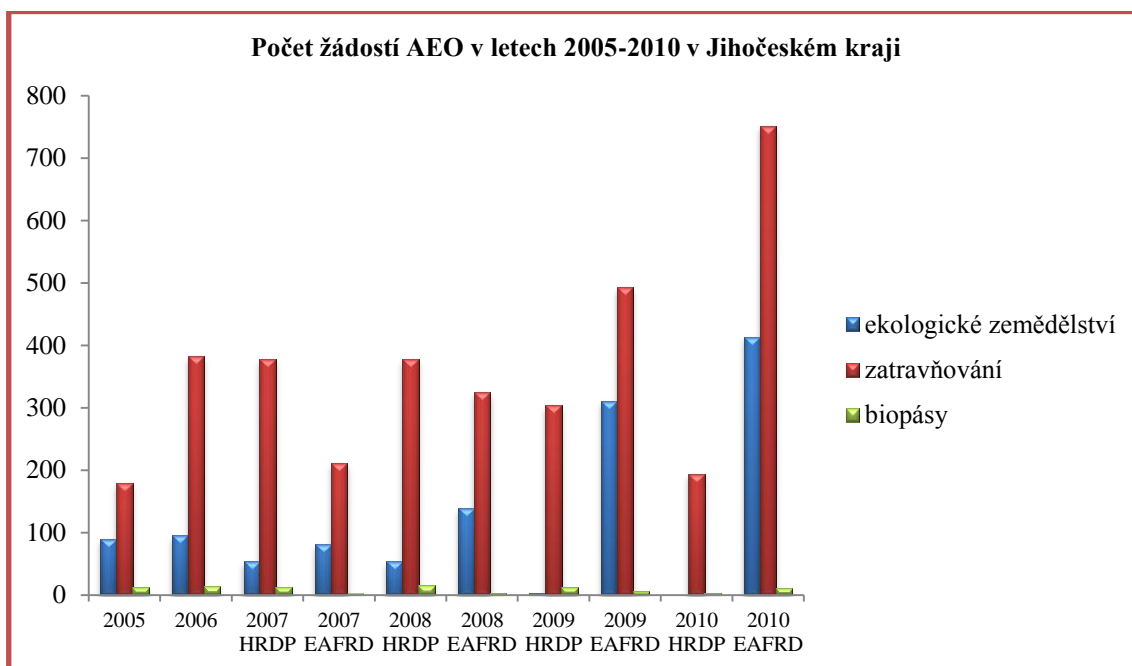
Platby AEO mají podpořit způsoby využití zemědělské půdy, s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností, podporují zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny (UAKE, 2012).

Primární data byla získána na zatravnování, ekologické zemědělství a biopásy v časovém rozpětí 2005-2010. Důležité je zde také zohlednit, že přelom roku 2006 (konec období 2000-2006) a 2007 (začátek období 2007-2013) znamená přechod z jednoho programovacího období do druhého tj. z HRDP do EAFRDu.

V období 2004-2006 žádali čeští zemědělci vedle přímých plateb na plochu (SAPS) také o další dotace vymezené Horizontálním plánem rozvoje venkova (HRDP) nebo Operačním programem Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ), případně z programu LEADER. HRDP stanovoval zejména pravidla čerpání plateb pro agroenvironmentální opatření (AEO) a dotací pro hospodaření v tzv. méně příznivých oblastech (LFA). OP RVMZ nabízel finanční příspěvky na nákup strojů, modernizaci zařízení a další činnosti podporující rozvoj a konkurenceschopnost zemědělství.

Pro období 2007-2013 byly dotace z HRDP, OP RVMZ a LEADER sloučeny pod hlavičku nového Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, na který všude narazíme pod zkratkou EAFRD. Zároveň se rozšířila nabídka dotovaných činností a způsobů hospodaření. Pravidla pro dotace stanoví tzv. Program rozvoje venkova, v němž jsou dotované činnosti rozděleny do čtyř tematických oblastí zvaných osy (DAPHNE, 2006).

Graf 7: Počet žádostí AEO meziroční srovnání v Jihočeském kraji

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Z grafu lze odvodit, že v roce 2010 došlo k výraznému zvýšení počtu žádostí ekologického zemědělství o 358 % oproti roku 2005, u zatravňování se počet žádostí zvýšil v roce 2010 o 428 % a u biopásů se počet žádostí navýšil o 16 %. Velkou mírou byl nárůst počtu ekologických zemědělců nejspíš způsoben i zvýhodněním u bodování projektů v PRV od roku 2009.

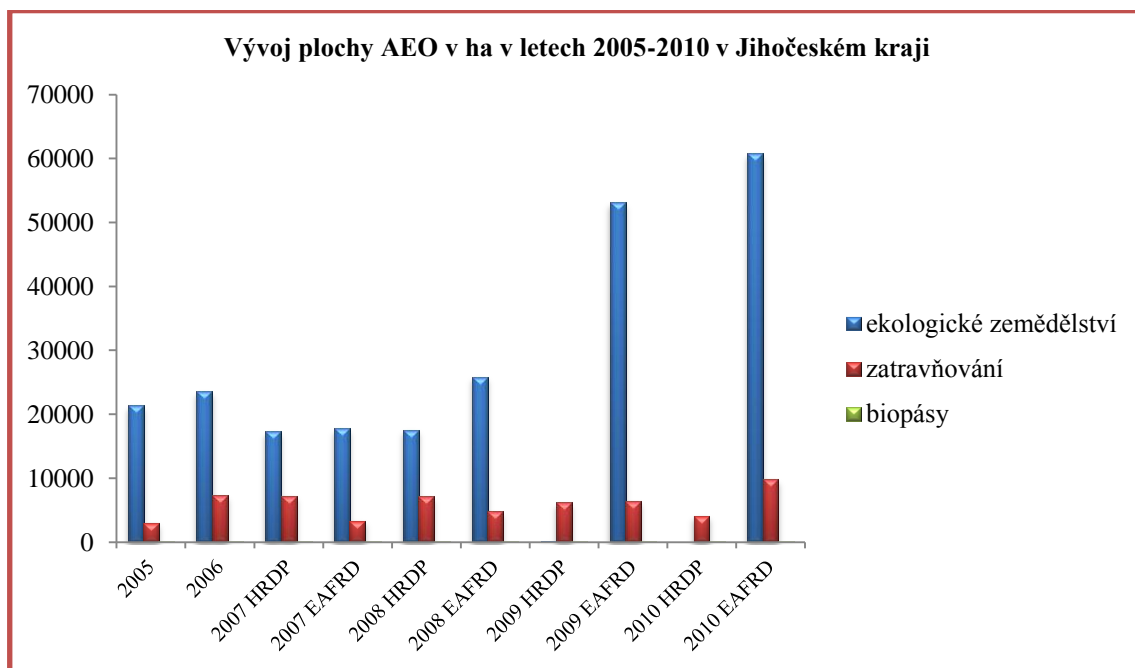
V rámci HRDP, který platil v období 2004 – 2006, se jednalo o opatření s největším objemem finančních prostředků poskytovaných do zemědělství z tohoto programu. Z podopatření byl největší zájem o realizaci podopatření Ošetřování travních porostů, které bylo v roce 2005 uplatněno na 61 % celé plochy realizovaných AEO (Svobodová, 2009).

V roce 2006 došlo k ukončení příjmu žádostí o zařazení do programu Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) s ohledem na konec programového období a nahrazení tohoto programu Programem rozvoje venkova na nové programové období 2007-2013.

V roce 2007 tak byly v rámci HRDP administrovány pouze dobíhající víceleté závazky (MZE, 2007).

V roce 2008 řada žadatelů z předchozího programovacího období ukončila pětiletý závazek a nově se v roce 2009 nahlašovali do opatření PRV. To vysvětluje masivní nárůst žadatelů v roce 2009 (Sdružení DHV CR a kolektiv, 2010).

Graf 8: Vývoj výměry plochy AEO v ha meziroční srovnání v Jihočeském kraji

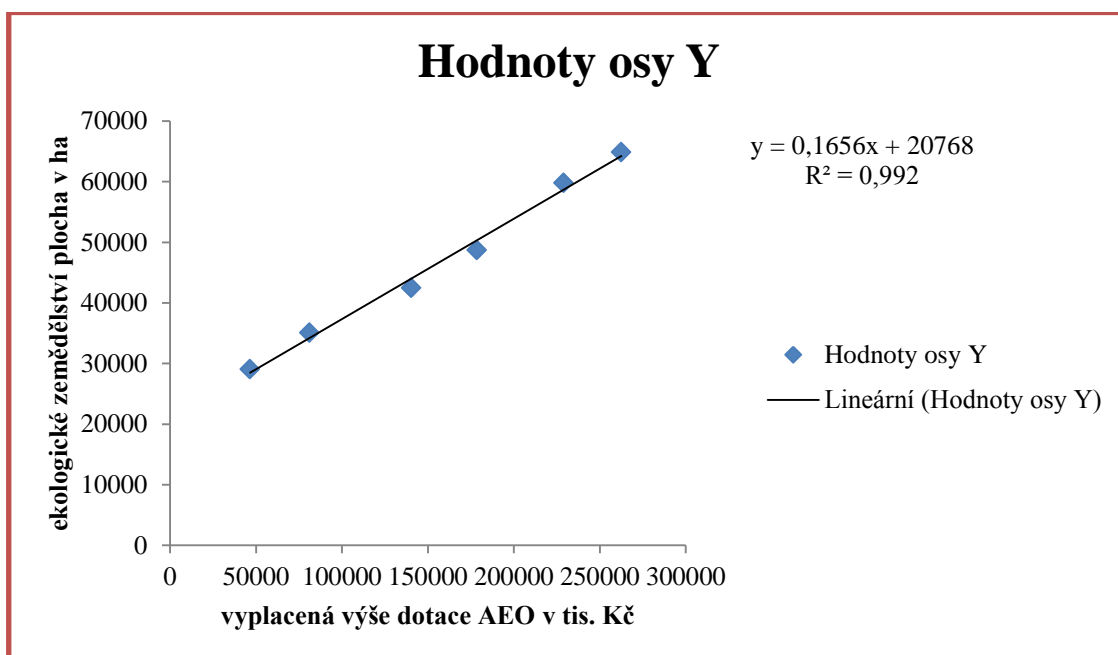

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Z grafu lze odvodit, že se plocha ekologického zemědělství v roce 2010 zvýšila o 184 %, u zatravňování se plocha zvýšila o 364% a u biopásů se plocha zvýšila o 135%.

Ve všech letech je patrný stoupající trend výměry zemědělské půdy, na níž jsou jednotlivá podopatření a tituly uplatňovány. Jedním z podstatných faktorů, ovlivňující markantní nárůst v roce 2009, byl přechod řady žadatelů z agroenvironmentálních opatření HRDP pro období 2004 - 2006 do závazků PRV (Sdružení DHV CR a kolektiv, 2010).

Graf 9: Znázornění vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace AEO a plochou ekologického zemědělství

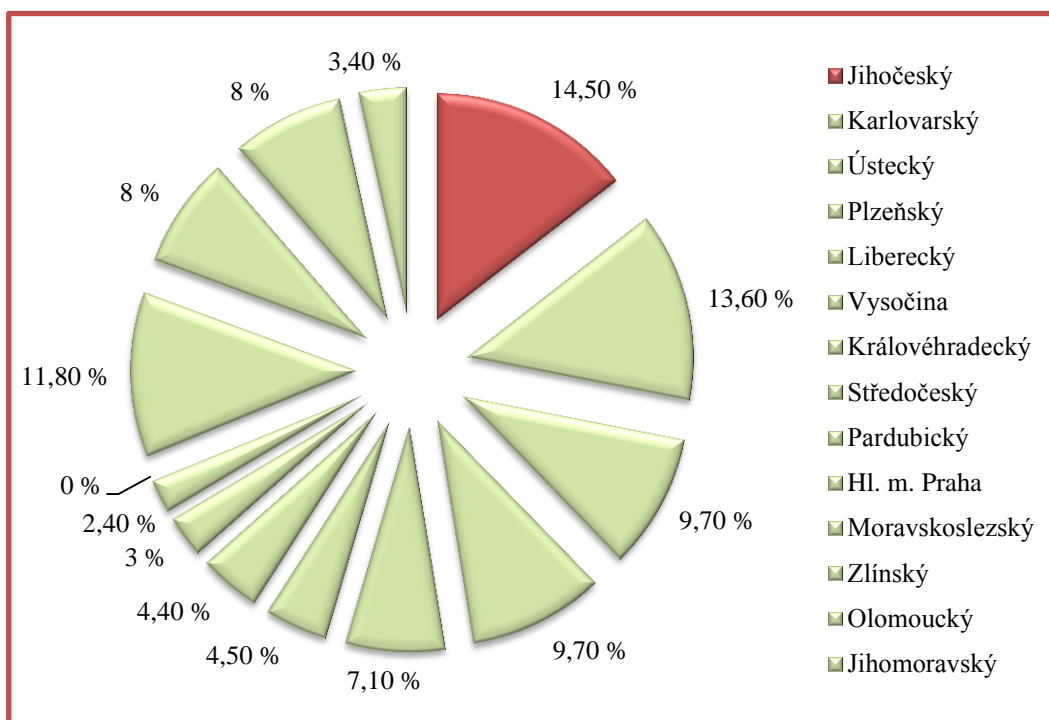
Zdroj: FADN, IS SZIF, vlastní zpracování

V grafu č. 9 bylo prověřováno, zda celková výše dotací v AEO je důležitým motivátorem pro zvyšování velikosti ploch obhospodařovaných v systému ekologického zemědělství. Bylo zde prokázáno, že dotace mají velmi významný vliv na růst těchto ploch.

Sledujeme-li počty ekologických podniků a jejich rozmístění v rámci krajů, hlavním rysem je jejich nerovnoměrné rozmístění na území ČR. Hlavními oblastmi EZ jsou tradičně méně příznivé horské a podhorské oblasti, kdy zhruba polovina těchto ploch je dnes obhospodařována ekologicky.

Největší plochy ekologicky obhospodařované půdy se nacházejí v pohraničních hornatých okresech Jihočeského, Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje. V těchto krajích se nachází téměř 50 % ploch v EZ a je zde také dosahována nejvyšší průměrná velikost ekofaremu v rozmezí od 142 ha v Jihočeském kraji, po 306 ha v kraji Karlovarském (ÚZEI a kolektiv, 2011).

Graf 10: Podíl plochy EZ v % v rámci krajů celé ČR rok 2010

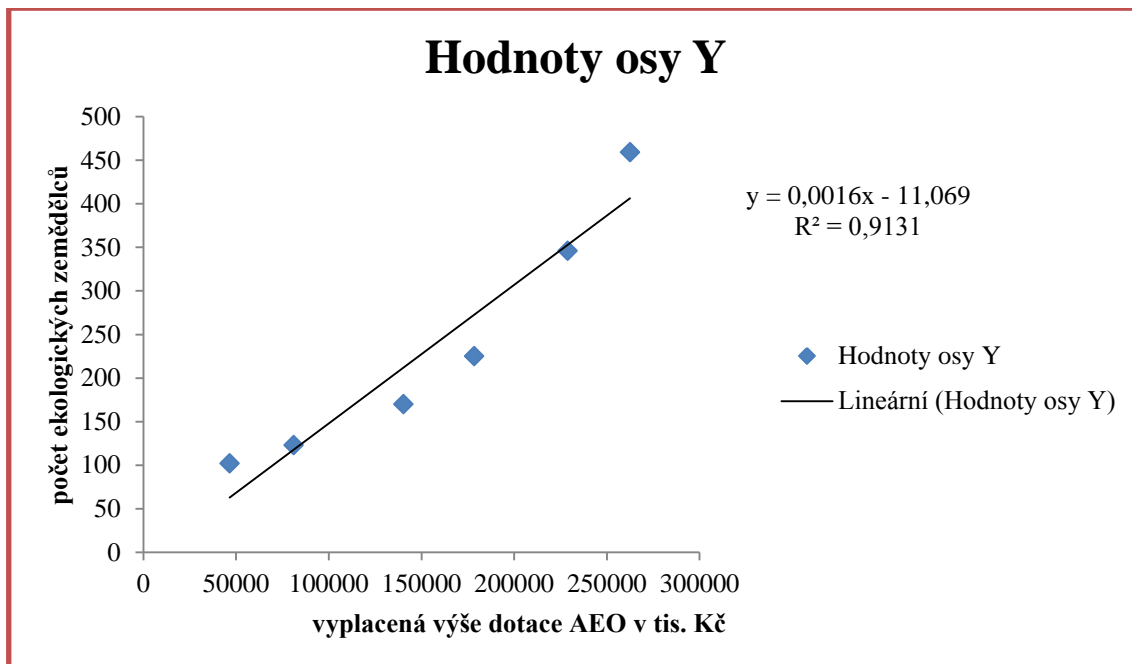

Zdroj: MZE ČR, vlastní zpracování

Jak již bylo výše uvedeno, je z grafu prokázáno, že Jihocheský kraj zaujímá největší výměru ekologicky hospodařících zemědělců v rámci celé ČR. Mimo jiné je to dáno také charakterem krajiny, kde je plocha tohoto kraje tvořena z větší části horskými a podhorskými oblastmi.

Z celorepublikového pohledu dosáhl v roce 2010 podíl veškeré půdy v EZ tj. včetně tzv. ploch ostatních avšak bez rybníků na celkové z.p. ČR 10,6 % (ÚZEI a kolektiv, 2011).

Graf 11: Znárodnění vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace AEO a počtem ekologických zemědělců

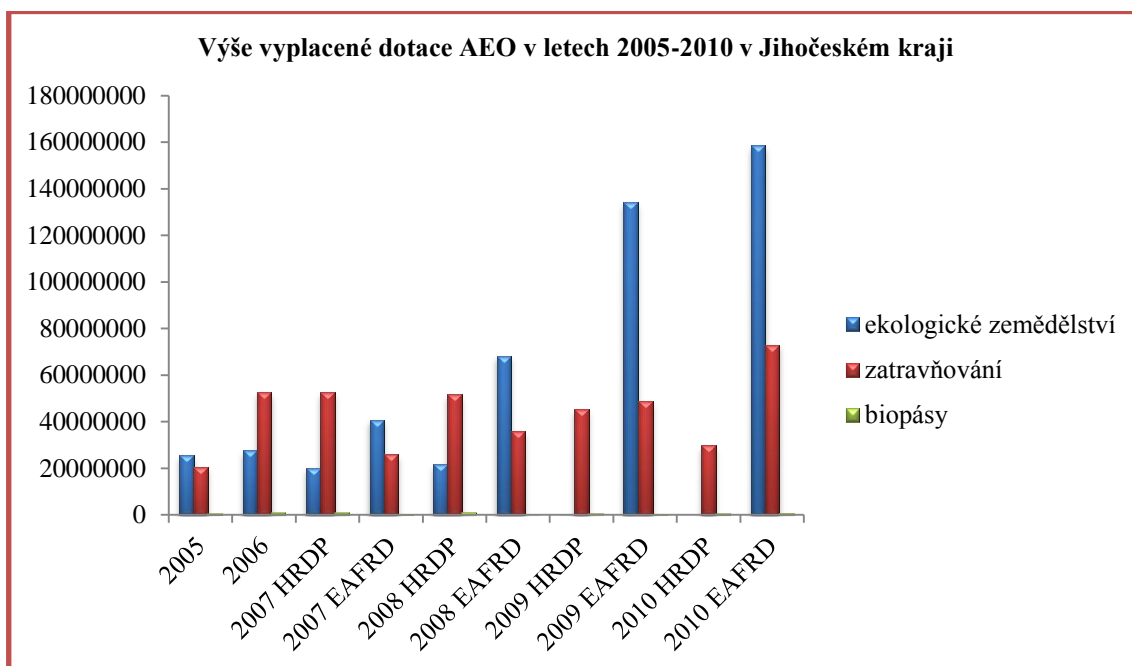
Zdroj: FADN, IS SZIF, vlastní zpracování

Je zřejmé, že významným faktorem nárůstu počtu ekologických zemědělců je výše kompenzačních plateb pro ekologické zemědělství v Programu rozvoje venkova 2007-2013 (PRV). V rámci této práce byla zjišťována závislost mezi počtem ekologických zemědělců a výší vynaložených prostředků na AEO. Tato závislost zde byla prokázána.

V počtu ekologických farem vede dlouhodobě kraj Jihočeský následovaný v roce 2010 krajem Plzeňským. Na Moravě hospodaří více než třetina ekologických zemědělců s nejsilnějším zastoupením ve Zlínském a Moravskoslezském kraji.

Z dlouhodobého hlediska dochází k nejrychlejšímu nárůstu u ekofarek s malými výměrami. Jedná se většinou o rodinné ekofarmy se smíšenou výrobou a pestrá škálou hospodářských zvířat (ÚZEI a kolektiv 2011).

Graf 12: Výše vyplacené dotace AEO v letech 2005-2010 v Jihočeském kraji

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Z grafu lze odvodit, že výše vyplacené dotace za ekologické zemědělství se v roce 2010 zvýšila o 521 % vzhledem k roku 2005, u zatravňování se výše vyplacené dotace zvýšila o 401 % a u biopásů se zvýšila vyplacená dotace o 136 %.

První finanční prostředky na podporu vzniku ekologicky hospodařících podniků byly uvolněny již letech 1990 až 1992. Výrazný rozvoj EZ nastal po roce 1998, především díky obnovení státní podpory, která byla až do roku 2003 poskytována na základě nařízení vlády, kterým se stanovily podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství (ÚZEI a kolektiv 2011).

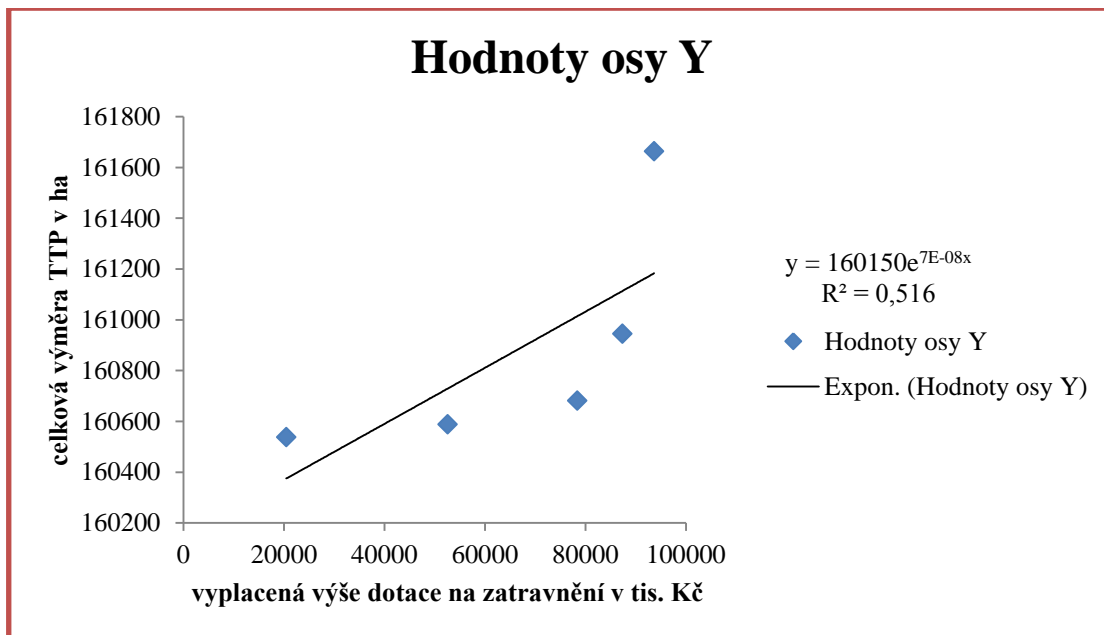
V letech 2004 až 2006 byly podmínky státní podpory upraveny programových dokumentem „Horizontální plán rozvoje venkova“ (HRDP), který byl zpracován již dle pravidel EU (nařízení Rady (ES) č. 1257/1999), čímž byla zajištěna finanční podpora ekologickým zemědělcům i po vstupu ČR do EU. Ekologické zemědělství bylo jedním z podporovaných titulů v rámci AEO a podrobné podmínky poskytování dotací do EZ byly stanoveny v nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o provádění AEO, ve znění pozdějších předpisů. V těchto letech mohli ekologičtí zemědělci také využívat

zvýhodněné bodové bonifikace při žádostech o podporu z „Operačního programu Zemědělství“ (ÚZEI a kolektiv 2011).

Od roku 2007 je podpora EZ zajišťována programovým dokumentem „Program rozvoje venkova 2007-2013“ (PRV), který nahradil „HRDP“ a „OP“. Titul „ekologické zemědělství“ je podporován opět v rámci AEO. Od roku 2007 mohou navíc subjekty registrované v EZ čerpat bodové zvýhodnění u dalších opatření v rámci Osy I a III PRV a mají tak mnohem vyšší šanci, že jejich projekt bude schválen a financován (ÚZEI a kolektiv 2011).

V důsledku bodového zvýhodnění u schvalování projektů v rámci PRV osy I a III či vyšších sazeb po přechodu z HRDP na PRV v ose II došlo k nárůstu plochy ekologického zemědělství i počtu ekologických zemědělců, jak je zřejmé z výše uvedených dat.

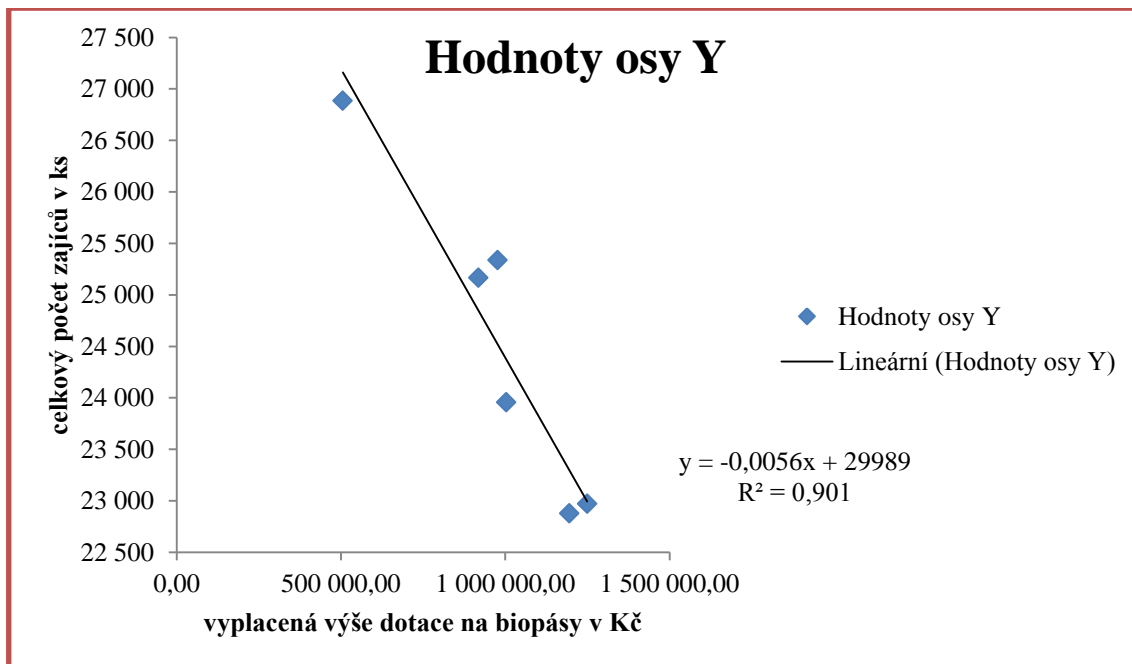
Graf 13: Znárodnění vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace na zatravnění a celkovou plochou TTP v Jihočeském kraji

Zdroj: IS SZIF a ČSÚ, vlastní zpracování

Koeficient determinace prezentovaného lineárního regresního modelu na úrovni 0,5153 zřejmě v důsledku malého množství sledování, neprokázal významný vztah celkové výše vyplacené dotace na zatravnění a celkové výměry TTP. Hlavním záměrem tohoto dotačního titulu je snížení podílu orné půdy v horských a podhorských oblastech.

Graf 14: Znárodnění vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace na biopásy a celkovým počtem zajíců

Zdroj: Krajský úřad pro Jihočeský kraj, vlastní zpracování

Rozorávání mezí, cest či intenzifikace zemědělství v minulosti se negativně podepsalo na vzhledu české krajiny. Volně žijící živočichové nemají dostatek možností pro zajištění potravy, místa pro hnízdění, chybí jim přirozený kryt v krajině i orientační body. Měli bychom se proto snažit vrátit do krajiny životní prostor pro volně žijící živočichy. Jednou z možností je realizace biopásů, která je financována z agroenvironmentálních opatření Programu rozvoje venkova Ministerstva zemědělství. Biopás je pruhové potravní políčko o šíři 6 - 12 m umístěné na okraji nebo uvnitř půdních bloků. Směs osiva pro biopásy se skládá z pohanky, prosa, kapusty a jiné plodiny, jako je například obilnina nebo lupina bílá. Biopás zůstává na půdě po celý rok od jarního výsevu do zaorání následujícího jara.

Význam biopásů pro krajinu:

- Přispívají k pestrosti a rozmanitosti krajiny.
- Zvyšují potravní nabídku pro volně žijící živočichy.
- Poskytují jak živočišnou tak rostlinnou potravu ptákům jako je koroptev, bažant, stehlík, konopka, zvonek, strnad či vrabec.

- Eliminují nebezpečí monodiety - většina volně žijících živočichů v době vegetace trpí monodietou, po sklizni strádají hladem, protože téměř všechny pozemky jsou zpodmítány popř. zorány.
- Jsou zdrojem pylové snůšky pro včely.
 - Slouží jako kryt pro veškerou faunu.
 - Slouží jako osychací plocha pro mláďata koroptví a ostatních živočichů.

Význam biopásů pro zemědělce:

- Každoročně po dobu pěti let obdrží od SZIF dotaci.
- Tato platba kompenzuje jak dodatečné náklady spojené s výsevem biopásu, tak ztrátu příjmu z produkce na orné půdě, která je vyčleněna pro výsev biopásu.
- Umístění biopásu na svažitých pozemcích snižuje erozi půdy.
- Poskytnou útočiště živočichům, kteří mohou sloužit jako přirození predátoři pro škůdce (MŽP).

Důležitou roli sehrává botanická kvalita jednotlivých ploch, jimž jsou vypláceny tyto kompenzace na straně jedné a jejich vzájemná provázanost na straně druhé. Z botanického hlediska hodnotná louka poskytuje životní prostor mnoha druhům rostlin, které opět vytvářejí životní základnu pro mnoho druhů živočichů: hmyz, ptáky. Botanická rozmanitost ekologicky kompenzovaných ploch je ohrožena, jsou-li navzájem izolované, takže nemůže docházet k nutné genetické obměně. Proto musí být vybudována síť ploch, jimž se dostanou ekologické kompenzace. Účelné propojení těchto ploch vytváří nezbytné koridory i zvířatům jako jsou zajíci nebo koroptve a vytvářejí tím důležitý předpoklad pro jejich přežití (VÚZE, 2001).

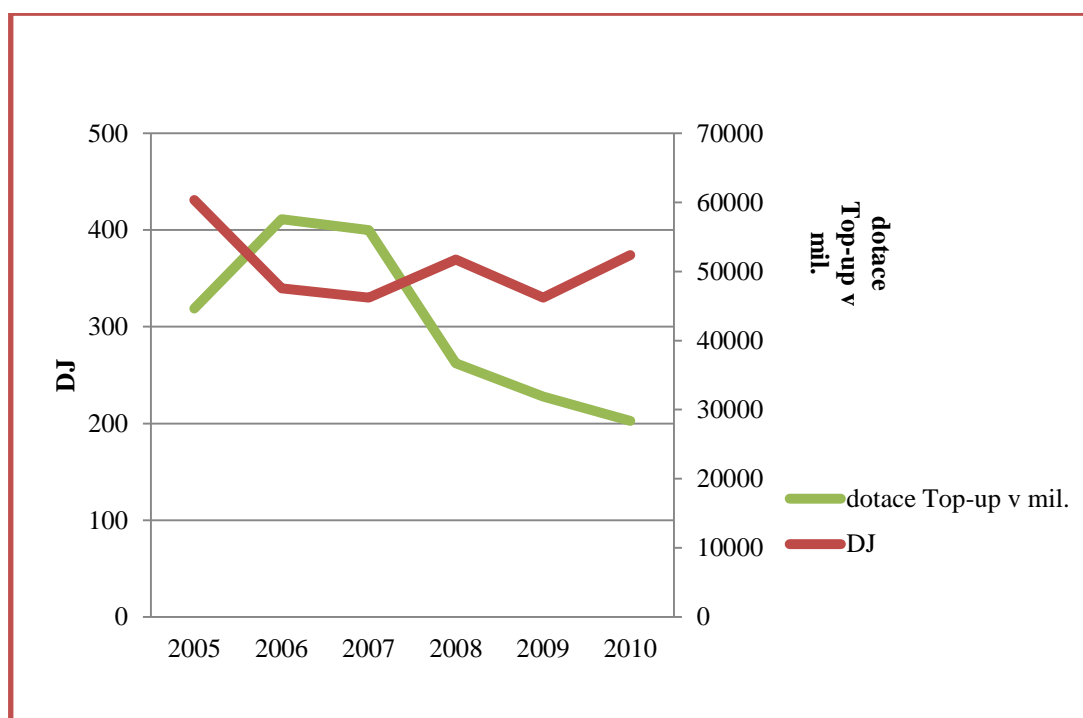
Koeficient determinace prezentovaného lineárního regresního modelu na úrovni 0,901 prokázal, i přes malé množství sledování, významný vztah celkové výše vyplacené dotace na biopásy a celkovým počtem zajíců. I přes zmiňovaný, prokázaný, vzájemný vztah musí být zkonstatováno, že dotace na biopásy nemají vliv na trvalý pokles stavu zajíců. Se zvyšujícím se množstvím vyplacených finančních prostředků se stav zajíců snižuje. Pokles stavu zajíců je dlouhodobý. Mezi negativními faktory by měla být zmíněna nevhodná struktura agrární krajiny, vysoká intenzita rostlinné

produkce, působení predátorů, nedostatečná myslivecká péče, nulová přirozená potravinová nabídka, nadměrná chemizace, atd. Zvyšování kvality prostředí prováděním různých ekologizačních programů zpravidla nestačí k podstatnému zvýšení populace zajíců i jiné drobné zvěře a to i přes jejich jinak kladný vliv.

4.1.3 Top-up v Jihočeském kraji

V souladu s přístupovou smlouvou EU má ČR možnost dorovnávat přímé platby formou národních doplňkových plateb z vlastních zdrojů, což činí od roku 2005 formou plateb Top-Up. S ohledem na potřebu cílené podpory byly pro národní doplňkové platby vybírány komodity, které jsou systémem SAPS nejvíce znevýhodněny. Žadatel plateb Top-Up je shodný s žadatelem o platbu SAPS. Pokud není žadateli přiznána platba SAPS, nemá nárok ani na platbu Top-Up. V letech 2005 - 2007 byly v rámci plateb Top-Up vymezeny platby na chmel, len na vlákno, plodiny na orné půdě, přežvýkavce, brambory pro výrobu škrobu, v roce 2008 pak přibývá platba na chov ovcí a koz a platba na chov krav bez tržní produkce (Svobodová, 2009).

Graf 15: Znárodnění závislosti DJ a výše vyplacené dotace Top-up v mil. Kč v Jihočeském kraji

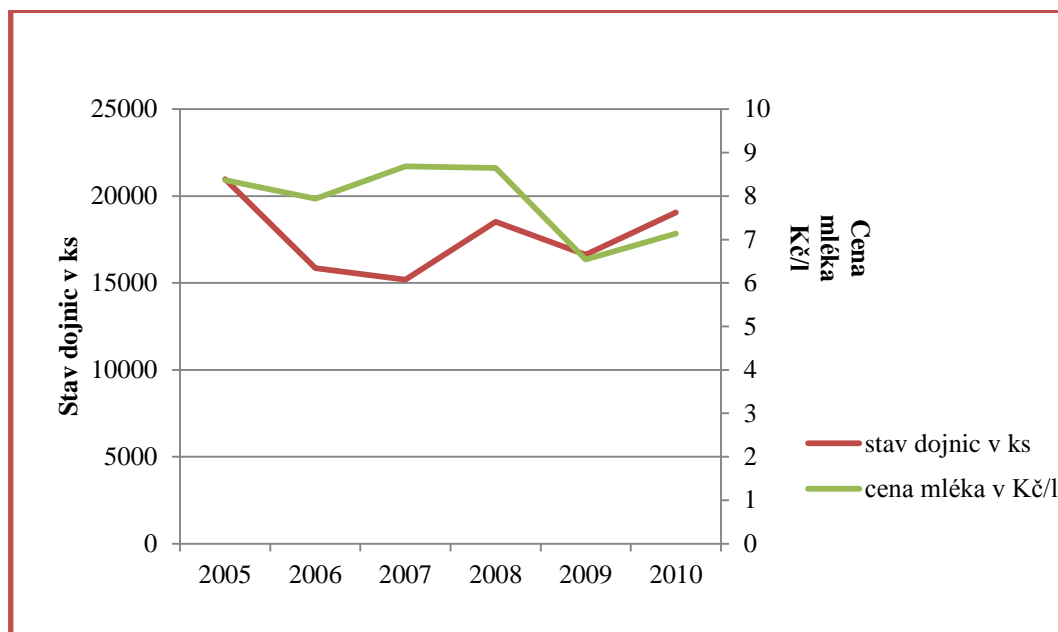

Zdroj: SZIF a FADN, vlastní zpracování

Velká dobytčí jednotka představuje 500 kg živé váhy zvířete – například kráva v první laktaci je 1 VDJ. Národní doplňkové platby (Top-Up) - platba na chov přežvýkavců:

skot, kozy, ovce, musí být splněna intenzita přežvýkavců do 1,8 VDJ na hektar krmných plodin, které musí zemědělec zároveň pěstovat na minimální výměře 1 ha. Z výše uvedeného grafu vyplývá, že čím vyšší zatíženost na hektar, tím menší částka dotace je vyplacena.

Graf 16: Znázornění závislosti stavu dojnic a ceny mléka

Zdroj: FADN, vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že vývoj stavu dojnic více méně kopíruje cenu mléka. Pokud byla snížena cena mléka, byly sníženy i stavy dojnic a naopak.

Stav skotu prošel po vstupu České republiky do Evropské unie a potažmo i do Společné zemědělské politiky výraznými změnami. V roce 2004, kdy Česká republika do EU vstoupila, činil stav skotu 1 428 329 kusů, poté nastal až do roku 2006 mírný pokles. V roce 2007, kdy se začal naplňovat Program rozvoje venkova České republiky na období 2007, nastal v zemědělství i opětovný mírný nárůst stavu skotu, zejména vlivem nárůstu skotu bez tržní produkce mléka. Tento nárůst však rychle skončil v polovině roku 2008 ve spojitosti s velmi nízkými výkupními cenami mléka a chov skotu se pro mnohé zemědělce stal neudržitelným. Předpoklad vývoje není příliš

optimistický, pokud nedojde k regulaci výkupních cen mléka a podpoře zemědělců (GaREP, 2006).

Pokles stavu dojnic je následkem stagnujícího objemu produkce syrového mléka a klesajícího čistého exportu mléka. Příčinou poklesu stavu dojnic je i vyšší dovoz výrobků z mléka a také ve stále vyšší produkci mléka na jednu dojnici. Z toho vyplývá potřeba méně dojnic na stejné množství vyprodukovaného mléka.

5. Závěr

Přímé platby a dotační opatření v rámci II. osy PRV jsou velmi užitečné nástroje pro podporu rozvoje venkova a hospodaření zemědělských podniků v rámci celé České republiky. Hlavním cílem mé diplomové práce bylo zhodnotit efektivnost účelových dotací LFA, AEO a Top-up ve vybraném regionu, kterým byl Jihočeský kraj v časovém horizontu let 2005 - 2010.

V rámci této práce byla hodnocena efektivnost **LFA**. Byla zde zkoumána hypotéza závislosti zemědělských podniků na vyplacených finančních prostředcích v méně příznivých oblastech, které jsou pro Jihočeský kraj typické. Nachází se ve všech jeho významných okresech. Tuto hypotézu se nám nepodařilo prokázat. Je možné, že tyto výsledky byly ovlivněny malým rozsahem sledování. Ze statistických přehledů Státního zemědělského fondu viz. Tabulka 1, 2 a 3, které jsou přílohou této práce, vyplývá pomalý, ale neustálý nárůst počtu těchto žádostí. Vzestupná tendence nárůstu obhospodařované plochy naznačuje, že půda v těchto oblastech je využívána a to i přes snížení sazby téměř o 300 Kč v roce 2007. Dalšími významnými faktory, kterými je dán vliv těchto plateb na zemědělské podniky, jsou hustota populace, věková struktura, zajištění zdravotní péče a veřejných služeb, dostupnost oblastí, možnosti pracovních míst a bydlení. Tyto platby slouží především ke zvýšení příjmů ze zemědělské činnosti. Bez nich by z dlouhodobého hlediska nebyly podniky životaschopné.

Následně byla hodnocena efektivnost **AEO**. Byly zde zkoumány čtyři hypotézy. Hypotéza vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace AEO a plochou ekologického zemědělství a hypotéza vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace AEO a počtem ekologických zemědělců měly velice podobný výsledek. V obou případech byla potvrzena vysoká vzájemná závislost. Za těmito výsledky stojí několik faktorů, a to poloha Jihočeského kraje, která spadá svým charakterem do méně příznivých horských a podhorských oblastí. V Jihočeském kraji hospodaří největší počet co do výměry a počtu ekologických zemědělců v rámci celé České republiky. V roce 2010 byl podíl výměry 14,50 % a 459 ekologických podnikatelů v Jihočeském kraji. Dalším důvodem nárůstu je bodové zvýhodnění u schvalování projektů PRV v rámci

osy I a III či vyšších sazeb po přechodu z HRDP pro období 2004-2006 na PRV pro období 2007-2013 v ose II.

Další hypotézou byla zkoumána vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace na zatravnění a celkovou plochou TTP v Jihočeském kraji. Hlavním úkolem tohoto opatření je snížení podílu orné půdy. Zřejmě v důsledku malého množství sledování, nebyl prokázán významný vztah. Nelze tedy prokázat, že zatravnění orné půdy je závislé na vyplacených dotačních prostředcích.

Poslední zkoumanou hypotézou v rámci AEO byla vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace na biopásy a celkovým počtem zajíců. V tomto případě závislosti byl prokázán významný vztah. Jedná se negativní závislost, kdy by vyplacené prostředky měli negativně přispívat k celkovému počtu zajíců v kraji. Ale i přes tuto skutečnost nemají biopásy žádný jistě významný vliv na celkové stavy nejen zajíců, ale další drobné zvěře jako je koroptev. Jejich celkové počty klesají dlouhodobě. Hlavními faktory tohoto poklesu jsou nevhodná struktura agrární krajiny, vysoká intenzita rostlinné produkce, působení predátorů, nedostatečná myslivecká péče, nulová přirozená potravinová nabídka, nadměrná chemizace atd.

Třetí byla hodnocena efektivita národní doplňkové platby **Top-up**. Národní doplňkové platby slouží jako dorovnání přímých plateb hlavně těch komodit, které byly nejvíce znevýhodněny. Z hypotézy závislosti DJ a výše vyplacené dotace Top-up v Jihočeském kraji, vyplývá, čím větší zatíženost DJ na ha, tím méně vyplacených finančních prostředků. Poslední hypotézou je závislost stavu dojnic a ceny mléka. Je zřejmé, že se zvýšením ceny mléka stav dojnic roste a naopak. Růst či pokles je ovlivněn exportem mléka a dovozem mléčných výrobků. Produkce mléka, jeho zpracování, spotřeba mléka a mléčných výrobků čelila v posledních letech dopadům krize. Důsledky krize se projevily v sektoru mléka výrazným omezením stavu dojnic, ale jejich užitkovost vzrostla a návazně v poklesu dodávek mléka ke zpracování. Roční produkce mléka podle ČSÚ v zemědělství v roce 2010 ve výši 2 612,5 mil. litrů představovala meziroční pokles o 3,5 %. Spolu se snížením produkce mléka klesá

i soběstačnost ČR tj. podíl mezi výrobou a mléka a domácí spotřebou. Před vstupem ČR do EU v roce 2003 činila soběstačnost 127,2 %, v roce 2010 klesla na 118,9 %.

Významem této práce je přispět v odpovědi na otázku, zda jsou účelové dotace efektivní? Než-li efektivní by se spíše hodilo slovo nezbytné, potřebné či nutné. Bez těchto finančních prostředků by řada zemědělců v ČR byla ztrátová a musela by nejspíš svou zemědělskou činnost ukončit. Nejvíce jsou použity na krytí provozních nákladů, platy zaměstnanců či splácení úvěrů. Účelové dotace tak zůstávají nejvýznamnějším nástrojem jak stimulovat zemědělské podniky určitým směrem, který řeší určité celospolečenské přínosy a služby. Jedná se tedy o vytváření dalších komodit, kdy si zemědělské podniky mohou vybrat mezi standardní produkcí a zajišťování určité konkrétní služby pro společnost. Otázkou zůstává efektivnost takto vynaložených prostředků a jejich dlouhodobá stabilita. Právě stále měnící se podmínky těchto dotací jsou největší překážkou jejich využití. Prostředí zemědělských podniků je značně konzervativní a s častými změnami agrární politiky dále klesá ochota zemědělců přizpůsobit svůj podnik konkrétním podmínkám.

6. Summary

Direct payments and subsidy measures under II. axes of PRV are very useful tools for promoting rural development and management of agricultural enterprises within the Czech Republic. The main objective of this thesis was to evaluate the effectiveness of targeted subsidies LFA, AEO and Top-up in the selected region, which was the South Region in the time frame 2005 - 2010.

The first efficiency was evaluated LFA. There was investigated a hypothesis based on farm funds paid in less favored areas, which are typical for South County. Probably due to the small volume monitored, we could not prove this hypothesis. The factors, which is due to the impact of these payments to farms, the population density, age structure, health care and public services, access areas, the possibility of jobs and housing. These payments are primarily to increase income from farming. Without them in the long run enterprises were not viable.

The second was evaluated the effectiveness of AEO. There were four hypotheses examined. The hypothesis of interdependence between the amount of subsidies paid by AEO and the area of organic farming and the hypothesis of interdependence between the amount of subsidies paid by AEO and the number of organic farmers had a very similar result. In both cases, was confirmed by high interdependence. Behind these results is several factors, location of South Bohemia, which by its nature falls to less favorable mountain and foothill areas. In the South region's largest number of farms in terms of acreage and number of organic farmers across the Czech Republic. Another reason is the growth point advantage for approval of projects under the PRV Axis I and III or higher rates after the transfer of the HRDP in the period 2004-2006 to 2007-2013 period for PRV Axis II.

The last hypothesis investigated in the framework of AEO was the interdependence between the amount paid in subsidies to bio-belts and the total number of hares. In this case, depending significant relationship was demonstrated. But despite the fact that bio-belts do not have any significant impact on overall health not only rabbits, but other

small game such as partridge. The total number of long-term decline. The main factors for this decline are inappropriate structure of the agrarian landscape, the high intensity of crop production, the effects of predators, hunting inadequate care, natural food supply is zero, excessive use of chemicals etc.

The third was evaluated the effectiveness of national supplementary pension top-up. National additional payments serves as a Match of direct payments especially those commodities which have been most disadvantaged. The hypothesis based DJ and the amount of subsidies paid to top-up in South County, shows the greater capacity of the DJ ha, much less paid. The last hypothesis is the dependence of the state of dairy cows and milk prices. It is clear that increasing the price of milk cows growing state and vice versa.

The significance of this work is to contribute in response to the question whether the special-purpose subsidies effective? Before the effective would rather throw the word necessary, appropriate or necessary. Without these funds many farmers in the CR was unprofitable and would probably stop their agricultural activity. Most are used to cover operating costs, employee salaries and repayment of loans. Targeted subsidies remain the most important instrument to stimulate the agricultural enterprises in a certain direction, which solves certain societal benefits and services. Thus it is the creation of other commodities, which the farm can choose between standard production and delivery of a specific service to society. The question is thus cost-effectiveness and long-term stability. It is constantly changing conditions of these grants are the biggest obstacle to their use. Farm environment is very conservative and frequent changes in agrarian policy further reduced the willingness of farmers to adapt their business to specific conditions.

7. Seznam použité literatury

BEČVÁŘOVÁ, Věra. *Zemědělská politika*. Vyd. 1. V Brně: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2001, 116 s. ISBN 80-715-7514-3.

BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

HENDL, Jan. *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. Vyd. 2., opr. Praha: Portál, 2006, 583 s. ISBN 80-736-7123-9.

KOUŘILOVÁ, J., J. PŠENČÍK a D. KOPTA. *Dotace v zemědělství z hlediska komplexního pohledu a s přihlédnutím k ekologickému zemědělství*. České Budějovice: JU EF, 2009. ISBN 978-80-7204-367-9.

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2097-5.

Elektronické dokumenty

Agroekologické indikátory a otázky ochrany životního prostředí ve švýcarské „Zelené zprávě 2000“. [online]. 2001[cit. 2012-04-12]. Dostupné z:
<http://www.agris.cz/clanek/104378>

Česká republika. Lesní zákon. In: *č. 289/1995 Sb.* 1995. Dostupné z:
http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/Legislativa-MZe_uplna-zneni_zakon-1995-289-viceoblasti.html

Česká republika. Nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 ze dne 17. května 1999 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF) a o změně a zrušení některých nařízení. In: *č.1257/1999*. 1999. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31999R1257:CS:NOT>

EAGRI Ministerstvo zemědělství. *Dotace* [online]. [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/>

ELIÁŠ, Antonín. Dotace obcím- jejich struktura a využití. In: *Deník veřejné správy* [online]. 2010 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6448273>

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR. Režim jednotné platby (SPS): otázky, které je třeba řešit pro zkvalitnění jeho řádného finančního: Zvláštní zpráva č. 5. [online]. 2011, č. 5, s. 76 [cit. 2012-04-22]. ISSN 1831-0788. DOI: 10.2865/13750. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/uredni-vestnik-eu/zvlastni-zprava-c-52011-rezim-jednotne-platby-sps-otazky-ktere-je-treba-resit-pro-zkvalitneni-jeho-radneho-financniho-rizeni-75212.html>

FADN CZ. *Ústav zemědělské ekonomiky a informací* [online]. 2012 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: <http://www.vsbox.cz/fadn/>

HRABALOVÁ, A., M. DITTRICHOVÁ a K. KOUTNÁ. Statistická šetření ekologického zemědělství provedená v roce 2010. In: *EAGRI* [online]. Brno, 2011 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/131447/Zprava_EZ_2010_final.pdf

Jihočeský kraj. *Územně analytické podklady* [online]. České Budějovice, 25. 05. 2011 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: http://up.kraj-jihocesky.cz/files/Podklady_RURU_25052011.pdf.

Koncepce agrární politiky ČR pro období po vstupu do EU (2004 - 2013). In: Praha: MZE ČR, 2004. Dostupné z:
http://eagri.cz/public/web/file/26240/Koncepce_agrar_politiky_CR_pro_obdobi_po_vstupu_do_EU.pdf

Krajinná ekologie - učebnice: Agrární politika ve venkovské krajině. In: *Ústav aplikované a krajinné ekologie: Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně* [online]. 17. 01. 2012 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z:
<http://www.uake.cz/frvs1269/kapitola13.html>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ a AGRO HAVLÁT S. R. O. BIOPÁSY agroenvironmentální dotační titul. In: *Bioinstitut* [online]. [cit. 2012-04-09]. Dostupné z:
<http://www.bioinstitut.cz/documents/biopasypublikace.pdf>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. 2007 [cit. 2012-04-09]. *Strukturální fondy: Cíle regionální politiky*. Dostupné z: Dostupné z: <http://www.strukturalnifondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

Operační program: Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. In: Praha: MZE ČR, 2004. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/operacni-program-zemedelstvi-2004-2006/programove-a-jine-dokumenty/op-zemedelstvi.html>

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013. In: Praha: MZE ČR, 2010. Dostupné z:
http://eagri.cz/public/web/file/61102/prv_zmeny_cerven2010_web.pdf

Rok 2007 nové možnosti dotací. In: *DAPHNE: Blanský les in natura* [online]. [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://www.daphne.cz/blanskyles/radceb9b4.shtml?x=268>
SDRUŽENÍ DHV CR SPOL. S R. O. A TIMA LIBEREC. *Průběžné hodnocení PRV za období 2007-2013* [online]. 2010 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/countries/cs/mte-rep-cz_cs.pdf

Státní zemědělský intervenční fond. *O nás* [online]. [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/o-nas/co-je-szif>
SVOBODOVÁ, H. *Zborník vedeckých prác doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov "Mladí vedci 2009": VYUŽITÍ PŘÍMÝCH PLATEB V ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY*. 2009. Dostupné z: https://is.muni.cz/repo/827296/svobodova_hana.pdf/publication/827296

Zákon o rozpočtových pravidlech. In: *č.218/2000 Sb.* Praha: Ministerstvo financí ČR, 2000. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zakony_1155.html
Zemědělství. In: *Regionální rozvoj: Metodická podpora regionálního rozvoje* [online]. 2006 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/89.htm>

Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2007. In: *EAGRI* [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/126387/ZZ_2007.pdf

Seznam obrázků a grafů

Obrázek 1: Mapa NUTS ČR	str. 6
Obrázek 2: Druhy dotací	str. 16
Obrázek 3: Struktura AEO	str. 27
Graf 1: Podíl zemědělské půdy a nezemědělských pozemků k 31. 12. 2010	str. 13
Graf 2: Rozčlenění zemědělské půdy k 31. 12. 2010	str. 14
Graf 3: Počet žádostí LFA meziroční srovnání v Jihočeském kraji	str. 41
Graf 4: Vývoj výměry plochy LFA v ha meziroční srovnání v Jihočeském kraji	str. 42
Graf 5: Výše vyplacené dotace LFA v letech 2005-2010 v Jihočeském kraji	str. 43
Graf 6: Znázornění vzájemné závislosti mezi celkovou výší dotací poskytnutých na LFA a ukazatelem dotace/výnosy	str. 44
Graf 7: Počet žádostí AEO meziroční srovnání v Jihočeském kraji	str. 47
Graf 8: Vývoj výměry plochy AEO v ha meziroční srovnání v Jihočeském kraji	str. 48
Graf 9: Znázornění vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace AEO a plochou ekologického zemědělství	str. 49
Graf 10: Podíl plochy EZ v % v rámci krajů celé ČR rok 2010	str. 50
Graf 11: Znázornění vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace AEO a počtem ekologických zemědělců	str. 51
Graf 12: Výše vyplacené dotace AEO v letech 2005-2010 v Jihočeském kraji	str. 52

Graf 13: Znázornění vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace Na zatravnění a celkovou plochou TTP v Jihočeském kraji	str. 54
Graf 14: Znázornění vzájemné závislosti mezi vyplacenou výší dotace Na biopásy a celkovým počtem zajíců	str. 56
Graf 15: Znázornění vzájemné závislosti DJ a výše vyplacené dotace Top-up v mil. Kč v Jihočeském kraji	str. 58
Graf 16: Znázornění stavu dojnic a ceny mléka	str. 59

Seznam příloh

- Příloha 1: Podklady pro zpracování grafů (LFA)
- Příloha 2: Podklady pro zpracování grafů (AEO)
- Příloha 3: Podklady pro zpracování grafů (Top-up)

Přílohy

Příloha 1: Podklady pro zpracování grafů (LFA)

Tabulka 1: Počet žádostí LFA meziroční srovnání v Jihočeském kraji

rok	Horské oblasti	Ostatní méně příznivé oblasti	Oblasti se specifickými omezeními typu S	celkem
2005	719	1 054	15	1 788
2006	719	1 098	16	1 833
2007	777	1 198	23	1 998
2008	799	1 220	25	2 044
2009	849	1 320	31	2 200
2010	872	1 378	35	2 285

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Tabulka 2: Vývoj výměry plochy LFA v ha meziroční srovnání v Jihočeském kraji

rok	Horské oblasti	Ostatní méně příznivé oblasti	Oblasti se specifickými omezeními typu S	celkem
2005	71 633,82	58 548,02	1 228,75	131 410,59
2006	70 549,67	61 612,16	1 295,79	133 457,62
2007	72 846,77	66 574,98	779,20	140 200,95
2008	73 638,50	67 116,07	802,12	141 556,69
2009	73 884,62	68 688,70	829,51	143 402,83
2010	75 233,19	70 698,92	857,12	146 789,23

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Tabulka 3: Výše vyplacené dotace LFA v letech 2005-2010

rok	Horské oblasti	Ostatní méně příznivé oblasti	Oblasti se specifickými omezeními typu S	celkem
2005	333 242 995,25	194 975 714,46	4 045 278,59	532 263 988,30
2006	327 700 614,67	205 469 245,21	3 961 556,99	537 131 416,87
2007	312 917 158,78	206 610 399,93	2 222 910,69	521 750 469,40
2008	303 323 701,64	199 402 385,77	2 162 713,60	504 888 801,01
2009	309 334 188,38	207 223 418,87	2 301 156,93	518 858 764,18
2010	309 088 335,75	209 230 256,10	2 384 682,70	520 703 274,55

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Tabulka 4: Data pro ukazatel dotace/výnosy a vyplacená výše dotace LFA celkem

rok	Ostatní provozní výnosy	Výnosy celkem	Vyplacená výše dotace LFA celkem
2005	694 871 000	3 458 536 000	532 263 988,30
2006	613 281 000	2 760 413 000	537 131 416,87
2007	615 757 000	3 096 247 000	521 750 469,40
2008	738 917 000	3 804 535 550	504 888 801,01
2009	702 025 000	2 851 889 000	518 858 764,18
2010	819 018 000	3 568 962 000	520 703 274,55

Zdroj: FADN, vlastní zpracování

Příloha 2: Podklady pro zpracování grafů (AEO)

Tabulka 5: Počet žádostí AEO v letech 2005-2010 v Jihočeském kraji

rok	ekologické zemědělství	zatravňování	biopásy	celkem
2005	90	179	12	281
2006	95	382	14	491
2007 HRDP	54	378	13	445
2007 EAFRD	81	211	2	294
2008 HRDP	54	378	15	447
2008 EAFRD	139	324	3	466
2009 HRDP	3	304	12	319
2009 EAFRD	311	493	6	810
2010 HRDP	0	194	3	197
2010 EAFRD	413	751	11	1175

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Tabulka 6: Vývoj plochy AEO v ha v letech 2005-2010 v Jihočeském kraji

rok	Ekologické zemědělství	zatravňování	biopásy	celkem
2005	21 355,58	3 002,78	47,93	24 406,29
2006	23 564,32	7 297,33	86,72	30 948,37
2007 HRDP	17 301,10	7 235,37	86,80	24 623,27
2007 EAFRD	17 824,78	3 337,32	5,50	21 167,60
2008 HRDP	17 557,95	7 149,11	94,16	24 801,22
2008 EAFRD	25 820,42	4 787,78	23,53	30 631,73
2009 HRDP	155,63	6 210,47	57,93	6 424,03
2009 EAFRD	53 102,19	6 435,38	36,02	59 573,59
2010 HRDP	0	4 093,84	45,37	4 139,21
2010 EAFRD	60 795,37	9 861,60	67,57	70 724,54

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Tabulka 7: Výše vyplacené dotace AEO v tis. Kč a celková výměra EZ v ha

rok	Vyplacená výše dotace AEO v tis. Kč	Celková výměra EZ v ha
2005	46 500	29 067,9
2006	810 29	35 073,1
2007	140 307	42 447,1
2008	178 489	48 712,4
2009	228 945	59 775,3
2010	262 496	64 848,4

Zdroj: SZIF a FADN, vlastní zpracování

Tabulka 8: Vyplacená výše dotace AEO v tis. Kč a celkový počet EZ

rok	Vyplacená výše dotace AEO v tis.	Celkový počet EZ
2005	46 500	102
2006	81 029	123
2007	140 307	170
2008	178 489	225
2009	228 945	346
2010	262 496	459

Zdroj: SZIF a FADN, vlastní zpracování

Tabulka 9: Výše vyplacené dotace AEO v letech 2005-2010 v Jihočeském kraji

rok	Ekologické zemědělství	zatravňování	biopásy	celkem
2005	25 509 745,42	20 484 768,82	505 456,56	46 499 970,74
2006	27 544 051,70	52 566 249,62	918 644,60	81 028 945,92
2007 HRDP	20 116 913,20	52 500 399,72	916 214,58	73 533 527,50
2007 EAFRD	40 816 538,75	25 895 641,44	60 706,42	66 772 886,61
2008 HRDP	21 694 142,50	51 706 240,03	1 000 920,80	74 401 303,33
2008 EAFRD	68 185 386,36	35 653 973,37	248 251,81	104 087 611,50
2009 HRDP	200 822,39	45 114 124,35	615 795,90	45 930 742,64
2009 EAFRD	134 054 730,61	48 572 160,03	387 461,01	183 014 351,60
2010 HRDP	0	29 728 961,20	482 283,10	30 211 244,30
2010 EAFRD	158 574 631,24	72 998 192,15	712 207,38	232 285 030,70

Zdroj: SZIF, vlastní zpracování

Tabulka 10: Vyplacená výše dotace na zatravnění v tis. Kč a celková plocha TTP v ha

rok	Vyplacená výše dotace na zatravnění v tis. Kč	Celková plocha TTP v ha
2005	20 485	160 538
2006	52 566	160 588
2007	78 396	160 681
2008	87 360	160 945
2009	93 686	161 664
2010	102 727	161 903

Zdroj: SZIF a FADN, vlastní zpracování

Tabulka 11: Vyplacená výše dotace na biopásy v Kč a celkový počet zajíců v ks

rok	Vyplacená výše dotace na biopásy v Kč	Celkový počet zajíců v ks
2005	505 456,56	26 886
2006	918 644,60	25 167
2007	976 921	25 336
2008	1 249 172,61	22 971
2009	1 003 256,91	23 956
2010	1 194 490,48	22 877

Zdroj: SZIF a Jihočeský kraj, vlastní zpracování

Příloha 3: Podklady pro zpracování grafů (Top-up)

Tabulka 12: DJ a vyplacená výše dotace Top-up v mil. Kč

rok	DJ	Vyplacená výše dotace Top-up v mil. Kč
2005	60 351,26	318,67
2006	47 573,51	411,52
2007	46 210,10	399,77
2008	51 744,26	262,32
2009	46 201,82	227,66
2010	52 371,96	202,50

Zdroj: FADN a SZIF, vlastní zpracování

Tabulka 13: Stav dojníc a cena mléka v Kč/l

rok	Stav dojníc	Cena mléka v Kč/l
2005	20 979,8	8,37
2006	15 848,6	7,94
2007	15 195,6	8,68
2008	18 539,3	8,65
2009	16 625,3	6,54
2010	19 063,1	7,41

Zdroj: FADN, vlastní zpracování